Biblioteca Națională pentru Copii Ion Creangă

La Creangă

Almanah literar

Nr. 37

Desen: Alexandru Hmelnițki

Oare nu-i păcat de Dumnezeu să nu ne mai vedem noi, așa din când în când ?

(*Corespondență.* **Ion Creangă**)

Editor:
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Responsabil de ediție:
Eugenia Bejan

Colegiul de redacție:
Claudia Partole
Tamara Pereteatcu
Marcel Gherman

Pe coperta 1 – lucrarea *Destin oriental* de Galina Vieru.
Pe coperta 4 – lucrarea *Amurg în codru* de Galina Vieru.

Imagini: shutterstock.com (pag. 2, 10, 14, 30, 36)

Editura Arc
str. G. Meniuc nr. 3, Chișinău, MD 2009; tel.: (+373 22) 73-36-19, 73-53-29;
fax (+373 22) 73-36-23 e-mail: info.edituraarc@gmail.com; www.edituraarc.md

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”.

BY NC SA

Cărțile copilăriei

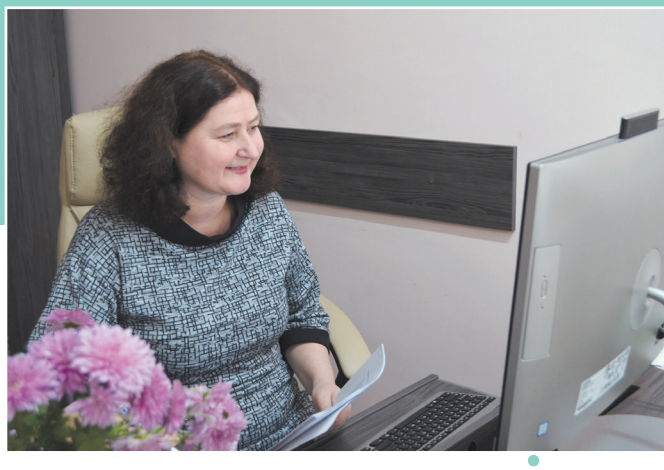

Acest număr al almanahului „La Creangă” este dedicat Copilăriei. Veți regăsi în el creații literare, aforisme, amintiri din copilărie ale scriitorilor, mărturii ale foștilor membri ai Salonului literar-artistic „La Creangă”.

Eu, când mă întorc imaginar în copilăria mea, îmi amintesc mai ales despre cărțile mele preferate din acea perioadă. În poveștile și povestirile pe care le citeam atunci descopeream o lume asemenea sau diferită de cea în care trăiam, personaje cărora doream să mă asemăn sau nu, răspunsuri la unele întrebări sau frământări ale mele.

Lista cărților care m-au impresionat și marcat în copilărie începe cu *Peppi Cioraplung* de scriitoarea suedeză Astrid Lindgren, tradusă de Spiridon Vangheli (sau *Pippi Șosețica* în altă variantă de traducere). Mica, dar puternica și neînfricata Pippi m-a fascinat prin ingeniozitatea, dezinvoltura și dorința ei de libertate. O admiram pentru curajul ei și prietenia adevărată ce o lega de Tommy și Annika. Îmi doream să am, ca și Pippi, mulți bani pentru a putea cumpăra multe bomboane și a le împărți tuturor copiilor din mahala. Am recitit această carte de sute de ori împreună cu fratele meu mai mic.

O altă carte din lista respectivă este *Aventurile lui Ceapolino* de scriitorul italian Gianni Rodari, tradusă de Baca Deleanu. Deși personajele erau toate fructe și legume, înțelegeam că este vorba despre noi, oamenii, care putem fi buni sau răi la suflet, zgârciți sau generoși, leneși sau harnici. Dar cel mai mult mă bucuram când se făcea dreptate celor mai slabi și neajutorați.

Pe scriitorul francez Jules Verne l-am descoperit prin romanul *Insula misterioasă*, pe care mi l-a împrumutat pentru lectură profesoara mea de limba franceză. Mai apoi am citit *Copiii căpitanului Grant* și alte cărți ale acestui autor. Eram copleșită de imaginația și inventivitatea romancierului, avalanșa de informații științifice, pe care le aflam din aceste cărți. Abundența de detalii și volumul impunător al romanelor nu speriau precum îi sperie pe unii copii de astăzi, dar și pe adulți, cărțile mai „groase”.

Îmi amintesc și de cele două serii de cărți *Romantica* și *Aelita*, pe care le-a procurat prin abonament prietena mea Lidia și mi le împrumuta cu multă plăcere să le citesc și apoi să discutăm despre ele. Acum știu că o bună parte din volumele colecției „Romantica” erau cărți de autori sovietici cu mesaj puternic ideologic, dar atunci le citeam și nu conștientizam falsurile pe care le conțineau. Deși nu sunt mare amatoare de literatură *science-fiction,* au fost câteva cărți din colecția „Aelita” care m-au impresionat, printre ele fiind *Omul invizibil* de Herbert Wells.

În copilărie și adolescență am citit cărți din biblioteca sătească și biblioteca școlară, dar tot atunci am început să-mi adun și cărți în biblioteca personală. Cred că cele din urmă îmi sunt cele mai dragi, pentru că fiecare are o poveste aparte: le-am primit cadou, le-am procurat împreună cu sora mea sau sunt cu autograf de la autori.

Eugenia Bejan,
director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”

Copilăria este…

„… inima tuturor vârstelor.” (Lucian Blaga)

„… ***taina dezvăluirii viitorului.”*** (Grigore Vieru)

Gânduri printre rânduri

Galina Vieru, *Bucuriile vieții*

- Doar în copilărie te uiți la o băltoacă și vezi un ocean plin de corăbii.
- Niciodată să nu-ți fie rușine să săruți mâna mamei, pâinea și o carte.
- Drumul copilăriei trebuie presărat cu magie și iubire.
- Casa părintească, după ce pleacă copiii, seamănă cu un copac în care nu mai cântă păsările.
- Nu poți lărgi orizontul și deschide ușile cunoștințelor cu telecomanda.
- Încă nimeni n-a murit de prea mult citit.
- Ochii au nevoie de lumină, mintea – de cunoștințe.
- Nu poți pleca cu totul de acasă. Rămâne inima.
- Copiii nu fac diferența între marți, sâmbătă, joi, luni. Când părinții sunt alături, pentru ei e mereu duminică.
- La început a fost cuvântul. E posibil că a sunat așa: „Mulțumesc!”
- În momentul când copilul s-a născut, educația a și început.
- Lacrimile unui copil sunt curate și dulci, ca picăturile de rouă care cad primăvara de pe trandafirii îmbobociți.
- Dorești să ai copii deștepți cum mai rar întâlnești? Închide televizorul și citește-le povești!
- După ce ai citit o carte bună, e foarte greu să faci ceva rău.
- Nu există mamă tânără sau bătrână. Mama nu are vârstă. Mama e MAMA.
- Dragostea pentru copii e singurul lucru adevărat care durează pentru totdeauna.
- Cea mai elegantă haină a gândirii este... limbajul.
- Nu cunosc o școală mai performantă decât casa părintească.
- A citi înseamnă a călători în jurul lumii fără a ieși din casă.
- Pășind pe inimile părinților, copiii ajung la stele.
- Sunt încântat de mine când pot să fac bine.
- Acasă este locul în care se află neamul meu.
- În copilărie, educația trebuie să fie... cu *bătaie* lungă.

Ianoș Țurcanu

Ion Holban

Arta de a te omeni, de a deveni Om…

(fragment)

Tata deseori ne spunea povestea cu muncitorul care scotea piatră. Într-o zi cu arșiță, el lovea cu târnăcopul în piatră de-i curgeau sudorile șiroaie. Deodată și-a aruncat privirea în sus, la soare, și a zis: „Doamne, fă-mă soare, el e superior mie!”. Dumnezeu i-a împlinit dorința, l-a făcut soare. Sub privirea muncitorului-soare se întindea întreaga suprafață a Pământului. Dar, nu se știe de unde, a apărut un nor și i-a blocat vederea. Înseamnă că norul e mai puternic în astă lume, și-a zis muncitorul-soare: „Doamne, fă-mă nor!”. Dumnezeu i-a satisfăcut și această dorință. Privește norul-muncitor la lume, oamenii cum îl văd fug la adăpost, dar o stâncă stă neclintită sub șuvoaiele ploii. Înseamnă că stânca e mai puternică. „Doamne, fă-mă stâncă!”. Dumnezeu i-a satisfăcut iarăși dorința. Stă stânca mândră de propria-i îndărătnicie, dar iată că vine un lucrător cu un târnăcop și începe a desprinde bucăți din ea. „Doamne, fă-mă muncitor!”, zice omul. Dumnezeu așa a și făcut… Astfel tata ne învăța să nu ne rușinăm de nici un fel de muncă, dar să ne ferim de lucrurile care necinstesc numele de om.

„Munca şi numai munca este izvorul libertății şi al fericirii”, zicea marele nostru poet Eminescu. Lecții de a te omeni poți lua zilnic, urmărind cum oamenii se scoală cu noaptea în cap și se grăbesc la muncă. Unii să construiască edificii, autostrăzi, poduri, să lucreze pământul…

...Dumnezeu a creat oamenii și le-a dat tuturor în parte minte... Pentru ca fiecare să gândească liber, să aleagă grâul de neghină, binele de rău, frumosul de urât, să ia o decizie proprie, să-și edifice de sine stătător destinul. În viață omul trece tot prin „sita rațiunii”, vorba îi aparține lui Eminescu. Omul e stăpânul vieții sale, nimeni nu poate să știe cum se va comporta un om sau altul în diverse situații. În timpul unui cutremur puternic, la care am fost martor, unul și-a adunat membrii familiei sub tocul de beton al ușii, altul a rupt-o la fugă afară uitând de familie, un al treilea și-a luat bijuteriile și a fugit afară. Puterea neîmblânzită a focului, a vântului, a puhoaielor de apă, a pământului care alunecă ..., l-au făcut pe omul din vechime să intuiască că natura dispune de forțe superioare latente, pe care acesta jinduia să le stăpânească. Subordonarea de către om a puterilor stihiilor lumii este reprezentată cu fast în povestea fantastică a lui Ion Creangă (1837-1889) *Harap Alb.* Pornit în lume în căutarea fetei de împărat, eroul poveștii și-a luat drept ajutori pe Flămânzilă (cel care stăpânea pământul), Sătilă (cel care stăpânea apa), Păsări-Lăți-Lungilă (cel care stăpânea aerul) și Gerilă (cel care stăpânea focul) și toți aceștia erau îndrumați de Ochilă (ochiul rațiunii).

Istoria omenirii a demonstrat că dezvoltarea civilizației e în directă legătură cu capacitatea oamenilor de a-și pune în slujbă forțele latente ale naturii. Valorificarea forțelor naturii e în stare s-o facă doar știința. Ea este cea care a pus în slujba omului puterea vaporilor de apă, a reacțiilor chimice, a nepotolitului atom, a făcut posibilă transmiterea puterii (energiei) la distanțe mari (prin intermediul curentului electric, de exemplu). Puterea dă posibilitate omului să modifice Lumea în care viețuiește. Astăzi s-a demonstrat practic că asteroizii, cometele, ale căror orbite se intersectează cu cea a Pământului, pot fi dezintegrați cu mult înainte ca ei să ajungă în zona Pământului…

„Să citim împreună!” – 2023

Cea mai bună investiție în viitor este să le asigurăm copiilor drumul spre carte.
(Sergiu Prodan, ministru al Culturii)

Într-o atmosferă prietenoasă și cu intenția de a descoperi noi pagini de carte atractive, dar și pline de înțelepciune, s-a dat start ediției a XII-a a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”. De data aceasta au fost selectate și recomandate elevilor, conform categoriei de vârstă, cărțile „Alice și războiul culorilor” de Viorica Covalschi, „Copilul înțelept” de Aurelian Silvestru și „Ora cinci și șapte minute” de Dumitru Crudu.

Eugenia Bejan, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, moderatoarea evenimentului, a vorbit despre importanța cărților în dezvoltarea deprinderii de lectură, formarea personalității elevului. Invitații speciali ai evenimentului au fost protagoniștii ediției precedente, scriitorii Iulian Filip și Irina Nechit, cât și ai actualei ediții: Viorica Covalschi, Aurelian Silvestru, Dumitru Crudu. Alături de ei au fost prezenți invitații speciali: Diana Silivestru, reprezentant al Ministerului Culturii, criticul literar Viorica Ela Caraman.

Iulian Filip a numit Campania de promovare a lecturii „Să citim împreună!” o lecție suplimentară la programul școlar, vorbind și despre creația lui Aurelian Silvestru „cu formula lui parabolică, care declanșează o polemică în rândul cititorilor”, ceea ce și prevede în obiectivele sale Campania.

Irina Nechit a vorbit despre copilăria sa petrecută în bibliotecă, deoarece mama ei a fost bibliotecară. Poeta a afirmat că s-a bucurat să vadă „o rețea bună de biblioteci în care au loc activități foarte interesante la care se implică profesorii. Au fost vreo 60 de Zuze și Fluture Albastru, care ne-au oferit o mare bucurie”.

Participanții au avut parte de o sărbătoare a Cărții, unde, prin creativitate, ingeniozitate, artistism, elevii au transmis momente emoționante, care au sensibilizat publicul, i-a făcut să înțeleagă mai profund cărțile citite, iar pe publicul spectator (evenimentul a fost transmis *online*) să-l provoace la lectură.

Elevii din clasa a V-a „B” de la Liceul Teoretic „Socrate”, ghidați de diriginta Tatiana Vasilache și profesoara de limba și literatura română Natalia Ilesco, au creat un minispectacol în

alb-negru după cartea „Alice și războiul culorilor” de Viorica Covalschi. Fiind contemporani cu acest război, ei au transmis textul citit cu multă înțelegere și convingere, că bunătatea din suflet naște pace și nu război.

„Am scris cartea într-un bocet continuu, căci Alice e copilul real care nu mai este în viață. Textul l-am scris într-o oră”, ne-a mărturisit Viorica Covalschi. Scriitoarea a colaborat cu copiii autori ai ilustrațiilor din carte și chiar inimioarele de pe rochița Alice sunt o metaforă, care sugerează dragoste și bunătate.

Și elevii din clasa a V-a de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Protalent” au prezentat un spectacol literar-muzical (coloana sonoră desăvârșită), cu un joc inspirat și plin de parabole educaționale într-o formă atractivă, accesibilă, convingătoare. Scenariul și regia aparțin Dianei Decuseară-Onică, artistă emerită a Republicii Moldova, după cartea „Copilul înțelept” de Aurelian Silvestru.

Scriitorul Aurelian Silvestru, fiind protagonist deja la a cincea ediție a Campaniei „Să citim împreună!”, a menționat că scriitorii au posibilitatea să lucreze cu cel mai valoros și cel mai bun material din Univers – sufletul copilului, i-a încurajat pe colegii săi să țină piept copiilor înțelepți și talentați din întreaga republică, care au sute și mii de întrebări și la care așteaptă răspunsuri.

Vorbind despre cartea sa, Dumitru Crudu a mărturisit cât de frică i-a fost când a început războiul în țara vecină: „Scriind am scăpat de frică”. *Ora cinci și șapte minute* este o carte dură, susține Viorica Ela Caraman, dar e nevoie de asemenea cărți, chiar dacă e greu de «dus». Ele sunt ca un prim pas spre pace, lumină, învingerea războiului…”.

La finele acestei întâlniri, elevii au primit autografe de la scriitori și au plecat înaripați cu intenția să citească cărțile recomandate.

Tamara Pereteatcu

Viorica Covalschi

Alice și războiul culorilor

După ce a desenat un minion amuzant pe geamul din dormitor, Alice a început să decupeze steluțe pentru un poster colorat pe care învață să scrie cuvântul PACE, în diferite limbi.

– Mami, cum arată Pacea?

– Pacea are chip de înger, i-a răspuns mama, netezindu-i șuvițele blonde.

Când a terminat de colorat, și-a strâns acuarela, a mai citit o pagină din „Alice în Țara Minunilor” și a mers la culcare.

– Noapte bună, soare! i-a urat tata, sărutând-o pe frunte.

A închis ochii. Deodată, ca din senin, Culoarea Neagră a apărut și a început s-o tragă de mână, chemând-o într-un vis urât:

– Ai ales să colorezi astăzi cu toate culorile, în afară de mine. M-ai ignorat. Îți declar război!

– Nu te supăra. Știi că Pacea are chip de înger, iar îngerii sunt albi?
– Atunci războiul are chip de demon, iar demonii sunt negri!
– Va fi un război al culorilor? întrebă Alice speriată.
– Va fi un război al tuturor! declară culoarea Neagră, supărată foc.

Alice știa de Țara Minunilor și nu și-a imaginat vreodată că ar putea exista și Țara Războaielor. A văzut războaie virtuale, doar pe telefonul fratelui ei, și era convinsă că sunt niște jocuri stupide.

Era prima noapte de război adevărat. Case în flăcări. Copii rămași fără părinți. Bebeluși născuți în ruine. Animăluțe în căutarea puilor.

Culoarea Neagră a devenit în noaptea aceea cea mai mare pictoriță. Alice era singură și tristă. A aflat că războiul urăște culorile vii și oamenii fericiți.

Aurelian Silvestru

Copilul înțelept

(fragment)

Fetița și pâinea

Legendele povestesc că, odată, în timpul unui război, lumea suferea de foame. Zeci de copii săraci umblau pe străzi în căutare de mâncare. Văzându-i, un om bogat, dar bun la suflet, s-a gândit să-i ajute, așa că a dat ordin brutarului să coacă niște pâini, pe care le-a pus în câteva coșuri și le-a oferit copiilor. Cum erau foarte flămânzi, aceștia s-au năpustit asupra coșurilor, îmbrâncindu-se și căutând să apuce fiecare pâinea cea mai mare.

Doar o fetiță a rămas cuminte deoparte, așteptându-și rândul. Când toți ceilalți copii s-au ales cu câte o pâine și au fugit care încotro, înfulecându-le din mers, ea s-a apropiat încet de coșurile goale și doar în ultimul dintre ele a găsit o pâinică mică, pe care niciun copil nu o băgase în seamă. Fetița a luat-o, i-a mulțumit omului bun și a pornit spre casă.

– De ce nu guști și tu din pâine, cum fac ceilalți copii? a întrebat-o omul darnic.
– Acasă mă așteaptă o surioară bolnavă. Vreau s-o bucur mai întâi pe ea.

Uimit de cele auzite, omul a copt pentru a doua zi o pâine și mai mică, dar în care a ascuns câțiva bănuți de aur. La vederea coșurilor pline, copiii s-au comportat la fel: au ales pâinile mari, lăsând-o pe cea mică fetiței care aștepta cu modestie.

Acasă, când a rupt pâinea s-o împartă cu ai săi, bănuții de aur s-au rostogolit pe masă.

– Vai! s-a speriat fetița. Sunt banii omului darnic. Probabil, i-au căzut din buzunar când frământa aluatul. Am să-i întorc imediat.

Și s-a dus la casa omului cel bun.

– Păstrează banii, a rugat-o el. Nu i-am pierdut. I-am ascuns special pentru tine, ca să-ți răsplătesc sinceritatea și cumsecădenia. Ba chiar mai mult: ți-am pregătit această pungă, cu bani pentru tratamentul surioarei tale și pentru produsele de care va avea nevoie.

Plină de recunoștință, ea s-a închinat în fața lui, apoi a ieșit în stradă, i-a chemat pe ceilalți copii și le-a dat jumătate din pungă, deoarece știa că și ei erau la fel de necăjiți ca și ea...

Dumitru Crudu

Ora cinci și șapte minute

(fragment)

Cu o mână îl strângea pe băiatul său la piept,
iar cu cealaltă apăsa pe trăgaci

Oleksandra nu reuși nici în ziua aceea să plece din Mariupol și se întoarse pe strada lor cu Oleksei în brațe. Dădu colțul și nu-și văzu casa. Da, da, se aflau în fața ei, și ea nu mai era. O răseseră de pe fața pământului. Doar poarta mai rămăsese întreagă, dar și ea se prăbuși sub ochii lor. S-au refugiat în subsolul teatrului unde, până la război, văzuseră cam toate spectacolele din repertoriu, exceptând ultima premieră, cea de pe 24 februarie, care fusese anulată.

Serhii îi căută toată noaptea, furișându-se pe străzi ca o fantomă. Nici o clădire nu mai rămăsese întreagă, fusese distrusă până și maternitatea în care Oleksandra îl născuse pe băiatul lor în urmă cu trei ani. Auzea cum se desprindeau palme de tencuială din clădirea fumegândă a maternității și se izbeau de pământ.

Începu un nou tir cu rachete și Serhii se adăposti într-o fostă farmacie, din care mai supraviețuiseră doar fațada și un perete lateral. Pereții încă mai ardeau. Serhii știa că soldații ruși nu vor mai arunca bombe peste o clădire deja făcută una cu pământul. De asta se lungi pe burtă pe un petic de podea, așteptând să se termine tirul de artilerie.

Trâmbe de foc și vârtejuri de fum se înălțau peste tot, și el nu mai înțelegea în ce mai trăgeau rușii odată ce distruseseră deja tot orașul.

Ținteau în clădirea teatrului, în subsolul căruia, își dădu seama, se ascunseseră și ai lui. Se târî de-a buşilea din fosta farmacie, pe frontispiciul căreia se legăna încolo și încoace firma pe care scria *Сімейна аптека,* și se îndreptă spre teatru. Se surpă și peretele lateral, dar nu și cel dinspre stradă, de care era agățată firma. Era singurul lucru care îi mai amintea de trecut. În jurul teatrului țâșneau gheizere de asfalt și țărână. Pământul îi fugea de sub picioare de parcă ar fi păşit pe o corabie care se scufunda. Se aciuă printre ruinele Muzeului de Artă, așteptând să se termine bombardamentul. Într-un moment de acalmie fugi înăuntru. Clădirea teatrului o făcuseră terci. Se târa în coate printre mormanele de moloz.

Oleksandra fusese ucisă, iar băiatul lor o îmbrățișa cu mâinile pe după gât de parcă nu voia s-o lase să plece de lângă el. Tencuiala cădea ca o ninsoare peste Oleksei și mama lui, ucisă de o schijă. Băiatul îi scutura capul și îi spunea:

– Mamă, cui mă lași pe mine singur aici?

O nouă rachetă străpunse podeaua de beton și explodă în subsol, aruncându-i pe oameni în aer. Tavanul se nărui. Serhii ieși de sub dărâmături și-și căută fiul. Îl găsi viu sub corpul mort al mamei sale. Oleksei trăia. Zeci de schije se opriseră în trupul ei chinuit și el rămase în viață.

Pe Oleksandra o înmormântă în curtea teatrului, iar pe băiat îl luă în brațe și plecă la unitate.

Luptele reizbucniră. Serhii îl strângea cu o mână pe băiatul său la piept, iar cu cealaltă apăsa pe trăgaci.

O să vă spun o poveste!

Așa îmi doresc să încep acest articol... A fost cu mulți ani în urmă! Ehe-he, dragii mei, tare mulți! O fi vreo douăzeci și unu. Pe atunci, când eram copil, iar ochii mei curioși se delectau întruna cu poveștile din cărțile bibliotecii școlii. Într-o zi, însă, aflu că nu voi mai avea bucuria de a rămâne după lecții să citesc, așa cum obișnuiam. Biblioteca școlii, unde poposeam, și-a redus orele de muncă. În adâncul ființei mele m-am revoltat. Dar un copil, e știut, nu poate lupta cu schimbările care au loc în lumea celor „mari", doar poate căuta soluții. Astfel, îmi apăru ideea de a frecventa Biblioteca pentru Copii din orășelul meu, Nisporeni. Iată acolo am întâlnit Zânele Cărților – pe bibliotecarele Raisa Marian și Silvia Maftei, care mi-au deschis larg nu doar ușa bibliotecii, dar și a lumii cu povești. Petreceam ore în șir în această galaxie cu explozii de basm din diferite timpuri, spații, potolindu-mi setea și curiozitatea de copil cu cele mai extraordinare cărți. Dar veni și ziua când a trebuit să pun în practică toate cunoștințele acumulate. Zânele Cărțior mi-au sugerat să particip la Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii." Emoții de nedescris au străbătut căpșorul meu de copil, inima mea cât nuca, iar gândurile-mi deveniseră un roi de albine ce nu mă lăsau seara să închid un ochi. Îmi doream nespus să mă plasez pe locul întâi, ca să pot merge în etapa finală a concursului, la Chișinău. Așa a și fost! Să merg la Chișinău însemna să ies din „Grădina Ursului" cu sălățile, oricare ar fi fost ele: cicoare-de-munte, susai-de-munte, lăptuca etc. Însemna plecarea într-un oraș necunoscut de mine, altfel decât cel pe care îl știam al meu. Mi-am luat inima în dinți și am muncit, pentru a-mi atinge „obiectivele". Am reușit, ocupând locul întâi în orășelul meu natal. Urma să merg la Chișinău, la etapa finală a Concursului „La izvoarele înțelepciunii".

Ion Creangă, dacă m-ar fi văzut, probabil, ar fi zis: „Uite-o și pe «mogâldeața» pistruiată, cu ochi mari!" Eu, azi, m-aș defini mai mult o ștrengăriță curioasă și nerăbdătoare să vadă lumea, să iasă în public și să spună tot ce gândește, ce-și dorește, ce vede și aude în acea perioadă critică a țării în care s-a născut.

Chișinăul m-a primit într-o gară imensă și gălăgioasă. Atunci mi-am îndreptat pașii grăbiți către Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă", unde avea loc Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii". Aici, la intrarea în Bibliotecă, veniseră copii din toată republica, unul mai brav decât altul. Se simțeau în atmosferă emoțiile. Unii repetau cu jumătate de voce, alții ronțăiau câte un măr; unii se lăsau mângâiați pe creștet de către mama sau tatăl lor, alții se schimbau de pe un picior pe altul, așteptând cu nerăbdare începerea concursului. Sosi și momentul. Ușile Bibliotecii s-au deschis larg. Doamne, ce frumusețe! Imensitatea rafturilor cu cărți, mirosul de lemn și hârtie, multitudinea de culori amestecate cu razele soarelui ce străbăteau prin ferestre, părea o magie adevărată! Da, da! Mi-am dat seama că, acolo, în acel spațiu, este adunată multă magie. Gândeam: probabil, noaptea vin mulți spiriduși care ascultă de Zânele Cărților și pun în ordine toate rafturile cu cărți, udă florile, șterg praful. Altfel, cum s-ar explica atâta frumusețe adunată într-un singur loc și toate-toate puse la locul lor? Pentru o secundă m-am gândit că, poate, acești spiriduși, ziua sunt invizibili, ne pot vedea pe noi, copiii, fără să-i vedem noi pe ei... Lumea de basm mă fascinase și, dacă doamna prezentatoare nu ar fi salutat cu glas duios, invitându-ne înăuntru, să luăm loc pentru a începe, m-aș fi lăsat purtată de vis, așa cu ochii deschiși. Așa precum am descris, mai târziu, în cartea mea „Numele înghețatei": „Totul pare imens aici: tavanul, mesele în formă de U, fotoliile, pereții acoperiți cu cărți de diferite culori. Se respiră atât de ușor, încât aș vrea să rămân aici cât mai mult posibil..." Dar, ca în toate poveștile, se ajunge și la final. Se mizează mai mult pe ideea unui final fericit... În

povestea mea e la fel! Visul de a participa „La izvoarele înțelepciunii” s-a realizat. Am întâlnit personalități pe care doar la televizor le vedeam sau pe coperțile cărților. În mintea mea de „mogâldeață” credeam că acești oameni sunt de neatins, darămite să le mai adresezi întrebări. Am revenit acasă mulțumită de bogăția spirituală pe care am savurat-o fără să respir și de întâlnirea memorabilă cu Oamenii Cuvântului. Din acest moment am început să fiu protagonista mai multor aventuri în lumea concursurilor literare. Atunci, posibil, a încolțit în mintea mea de copil și ideea scrierii unei cărți.

Raisa Roșca,
Verona, Italia

Turtițe cu zâmbete

De mică mergeam cu bunica la lucru, la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Uneori am impresia că m-am născut în bibliotecă. Mă fascinau rafturile cu multe cărți fel de fel, întâlnirile cu scriitorii, oamenii de artă, jocurile și concursurile la care numaidecât participam. Am frecventat chiar și orele de studiere a limbii italiene și chineze. Dar cel mai mult îmi plăcea s-o vizitez pe doamna Balaban („Balabana”, cum îi ziceam), directorul general al Bibliotecii „Ion Creangă”. Până a mai crește, nu puteam înțelege: doamna Claudia e Director ori General? Știam doar că e mai mare pe „armata” de bibliotecare! Dar nu despre aceasta e vorba! Fiind „mari prietene”, i-am propus într-o zi să lucrez și eu la biblioteca lui Creangă pe jumătate de salariu, ca și bunica. „Bine!”, mi-a zis doamna Balaban și mi-a pus ștampila pe cerere. Aveam vreo patru ani și ceva pe-atunci, dar știam toate literele de tipar. Astfel că, vreo două zile, m-am străduit (ta-a-a-are!) să fac lista tuturor angajaților. Vă mărturisesc, nu era deloc ușor și nici simplu, dar am reușit. Am primit în dar turtițe. Mi-au plăcut. După aceea veneam zilnic și ceream ceva de lucru de la director. Ba aranjam cărțile în Biblioteca picilor, ba mă jucam în căsuța de acolo sau coloram ceva și, de fiecare dată, alergam să-i spun ce-am făcut generalului(!). Într-o zi, când m-am prezentat cu „raportul”, mi s-a spus că doamna Balaban e plecată la Minister. M-am așezat sub ușa dumneaei și… Așteptam! Bunica mi-a zis că doamna director nu va mai fi în acea zi. Mi-a spus o dată, mi-a spus de două ori, eu însă, continuam să aștept. „Ba o să vină!” – ziceam eu, străjuind ca o santinelă lângă ușă. Nu voiam să pierd momentul, când se va descuia ușa biroului și voi fi servită cu turtițe. A trecut o habă de vreme, la drept vorbind obosisem, dar eram sigură, ca în poezia lui Grigore Vieru: „Cum nu o să vină mama?” – Cum să nu vină directorul sau generalul?! Bunica îmi repetă liniștit (dar se vedea că e supărată): „Doamna Balaban va veni mâine, haidem acasă, puișor!” „Ba nu! O să vină azi!” – o țineam eu morțiș. Bunica își căută de lucru, când deodată, în ușă, apăru… Cine credeți?! Doamna Balaban! Și am strigat cu lacrimi de bucurie: „V-am spus că o să vină!” Doamna Balaban m-a luat în brațe și m-a dus în biroul ei, unde așteptau turtițele, însă… Tot atunci au dat năvală bibliotecarele cu tot felul de treburi urgente și eu am fost dată uitării. Zadarnic așteptam „recompensa” pentru „lucrul” meu în acea zi. Deși, nu m-am pierdut cu firea, m-am lăudat la toți cât am putut: „V-am spus că o să vină?! A venit!” Și nu mă dădeam dusă… Când bunica mi-a promis să-mi dea acasă turtițe, să mergem că-i târziu, iar doamna Balaban e ocupată, am cedat. Până acasă, în troleibuz, am dormit. Muncisem din greu, plus așteptarea! Ajunse acasă, bunica mi-a dat turtițele promise, dar... Ce dezamăgire! Nu erau ca ale doamnei Balaban. „Nu vreau de-acestea!” am zis printre lacrimile care curgeau pe turtițele din farfurioară. „Dar de care vrei, Anastasia?! mă întrebă bunicuța, de altele nu avem…” „Vreau turtițe cu zâmbete, suspinam eu printre lacrimi. Turtițe ca la doamna Balaban!”

Anastasia Pereteatcu,
clasa a X-a, Liceul de Inventică și Creativitate
„Prometeu-Protalent”, Chișinău

Aspirația spre Olimpul Muzicii mi-a fost luminată de făclia Poeziei

Din fragedă copilărie (de la șase ani), studiind vioara la Liceul Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu”, am pășit pe treptele Artei muzicale, călăuzită de făclia poeziei. Anume muzicii i-au fost dedicate primele mele poezioare, naive, dar foarte dragi mie:

Pa masa mea stă o cutie,
Iar în cutie – o vioară.
O, dulcea mea copilărie,
Cântând arpegii, anii zboară...

Ceva mai târziu, am compus primele melodii, pe versuri de Mihai Eminescu, Emil Loteanu, precum și pe versuri proprii, muzica astfel înfrățindu-se cu poezia... Prin zborul impetuos al anilor, cu multă blândețe și munificență spirituală, am fost ghidată spre lumea mirifică a literelor de către distinsa doamnă Claudia Partole, care m-a adus la Cenaclul „Ion Creangă” și m-a familiarizat cu membrii acestuia. Aici pasiunea pentru literatură s-a transformat într-un sentiment profund, înalt, etern, aici au prins aripi multe dintre poeziile mele, aici a avut loc și prezentarea volumului meu poetic „Păpușa de cristal”...

Astăzi, privind cu mult drag în caleidoscopul amintirilor, aș vrea să-i urez Cenaclului – zis Salon literar-artistic „La Creangă”, mulți ani fructuoși, să salut foștii, actualii și viitorii săi membri, să le doresc să rămână mereu îndrăgostiți de frumos, să-și păstreze mereu inocența în suflet și să le aduc în dar aroma copilăriei, la care am visat și eu printre rândurile cântecului „Un oraș de ciocolată”:

Un oraș de ciocolată

Oare tu știi și azi să zâmbești ca atunci?
Oare tu ai știut să păstrezi visele dulci?
Oare tu ai știut să rămâi
Cel copil, ce-nălța poezii
Soarelui și planetelor mii,
Universul sperând să te-audă?
Oare tu știi și astăzi să crezi în povești?
Oare tu ai și astăzi curaj să dăruiești?
Oare tu știi și azi să păstrezi ochii blânzi,
Trecătorilor să le surâzi,
Să fii iarăși surprins
De-orizontul senin, necuprins?

Refren:
Un oraș de ciocolată noi am făurit – pe-aripi de vis,
Un oraș de ciocolată – în cascade dulci două inimi a contopit.
Un oraș de ciocolată – ravisant ca un miraj!
Eu voi rămâne viața toată o aromă uitată-n acel oraș...

Mi-este dor, mi-este dor de-acel timp neuitat,
Vreau să cred c-am știut a păstra tot ce-a creat...
Vreau să cred că vom ști a cânta
Soarelui – când ne vom avânta
Către nori, printre flori de cais
Spre orașul celest – Paradis!

Refren:
Un oraș de ciocolată noi am făurit – pe-aripi de vis,
Un oraș de ciocolată – în cascade dulci două inimi a contopit.
Un oraș de ciocolată – ravisant ca un miraj!
Eu voi rămâne viața toată o aromă uitată-n acel oraș...

Augustina Florea,
lector universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,
doctor în studiul artelor și culturologie, doctor în muzică

Ion Creangă mi-a *realizat* visul

Era martie… La Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” (Filiala nr. 2, în incinta Teatrului „Licurici”), în cadrul Salonului literar-artistic „La Creangă”, s-au întâlnit mai multe talente în devenire. Sala bibliotecii, spațioasă și foarte frumoasă, părea neîncăpătoare. Deși ne adunaserăm din diverse localități și fiecare era copleșit de emoții, calmitatea și bunătatea din privirea oaspetelui de onoare Vasile Romanciuc și zâmbetul cald al moderatoarei evenimentului – Claudia Partole, ne inspirau buna dispoziție și încrederea în forțele proprii. Pe mine, bunăoară, din start m-a fascinat sala cu masa rotundă și rafturile doldora de cărți. Aș fi dorit să rămân pentru o veșnicie acolo, ca să le citesc pe toate…

Dialogul cu poetul Vasile Romanciuc a fost impresionant. Dumnealui ne-a povestit despre sine, despre tot ce-l inspiră, ce-l bucură și ce îl neliniștește. Părea că ne-a permis să intrăm în laboratorul său de creație, unde ne-a citit din creația-i plină de înțelepciune, iar noi i-am recitat poeziile pe care le cunoșteam pe de rost.

Doamna Claudia Partole mi s-a părut o persoană foarte înțelegătoare, minunată și care știe să exprime frumusețea prin cuvinte.

Desigur, și noi am venit cu mai multe surprize. Cea care m-a motivat și pe mine a fost sceneta „Soacra cu trei nurori”, după povestea cu același nume de Ion Creangă. Eu am interpretat rolul

primei nurori, cea mai mare și mai cuminte. Am fost tare emoționată, deoarece a fost prima mea ieșire în fața unui public „străin". Până acum prezentam sceneta doar în școală. Apoi, trebuie să recunosc că am avut un rol mai special: personajul jucat de mine aduce prin sine un tipaj uman docil, ascultător, o noră tipică de la țară din secolul trecut. Acum nu prea vezi nurori care să plece capul în fața soacrei și să „asculte de mămuca", după cum își schimbă aceasta nodurile la batistă; ba aș zice că e viceversa, așa după cum e nora cea mai mică: isteață, șireată, abilă. Mi-am dat seama, în urma interpretării rolului, că viața în alte timpuri nu era deloc ușoară, omul trebuia să producă cu propriile-i mâini toate pentru viață și trai. În deosebi femeile nu prea aveau timp pentru odihnă. Iar tinerele gospodine, dacă se măritau departe de părinți ori, dacă dădeau de o „soacră, poamă acră", zilele lor deveneau posomorâte și se mângâiau lăcrimând și doinind.

Mulțumesc bunului Creangă pentru oglindirea vieții de cândva. Și, nu în ultimul rând, îi mulțumesc bunei mele profesoare, doamna Valentina Grati, care m-a ajutat să-mi împlinesc visul de a juca într-o scenetă, de a mă simți actriță. Este o profesoară deosebită și foarte dragă nouă!

Patricia Sceavinschi,
clasa a VIII-a, Gimnaziul Hîrtopul Mic,
raionul Criuleni

Revenire la Copilărie…

Cenaclul „La Creangă" mi s-a părut o cărare spre lumea frumosului. Am început să frecventez ședințele cenaclului împreună cu sora mea, Dumitrița, la o vârstă destul de fragedă. A fost prima mea intrare în lumea literelor, într-o perioadă în care totul era încă nou, inedit, irepetabil. Nu realizam atunci, dar acum îmi dau seama că, prin contactul pe care l-am avut cu semeni de aceeași vârstă, care erau și ei atrași de magia Cuvântului, dar și, mai ales, cu maeștrii condeiului, pe care doamna Claudia Partole, moderatoarea cenaclului, îi invita să ne vorbească, m-am orientat în viață pășind pe calea Cuvântului. Cea a scrisului, chiar dacă nu întotdeauna a scrisului literar-beletristic. Și, după cum nu uiți niciodată contururile casei părintești și toate lucrurile care ți se întâmplă pentru prima dată, în copilărie, nu voi uita nici eu că din incinta Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă" a început, de fapt, în mare parte, socializarea mea în afara familiei și a școlii. Frecventarea ședințelor Cenaclului m-a ajutat să îmi depășesc frica de a vorbi în public și să îmi structurez mai bine gândurile, ceea ce e mare lucru pentru un copil care se pregătește să pășească în viață. Contactul permanent cu poezia, proza, muzica, arta plastică și îmbinarea tuturor acestor forme de expresie artistică într-un singur eveniment public a creat ocazia unică de a beneficia de un exercițiu de formare personală, de care foarte puțini copii din generația mea beneficiaseră. Acest impact pozitiv asupra evoluției în viață ajunge să fie conștientizat abia la o vârstă matură.

Sper că tradițiile Cenaclului continuă și doamna Claudia Partole reușește să identifice și să pună în practică noi forme de a influența în bine, ca un adevărat mentor, formator și îndrumător în lumea frumosului, copiii din noile generații. Copiii (toți!) merită să le fie înfrumusețată copilăria și întoarsă atenția spre poezie, proză, artă și creație.

Dan Nicu,
politolog

„În acest veac grăbit este important, din când în când, să te oprești și să meditezi. Să spui: Carpe diem! *Oprește-te, clipă, ești minunată!", astfel își îndeamnă învățăceii profesoara Liubovi Dvornic de la Liceul Teoretic „Al. Donici" din Peresecina, Orhei. Asemenea clipe de meditație zilnică îi ajută pe elevi să descopere miraculoasele valori ale vieții și să-și cunoască mai bine sinele.*

Universul deschis de Carte

Mă întrebam deseori, încă de mică: *Ce ascunde interesant o carte?* Ia, colea, niște foi legate, cu imagini, cu litere înșiruite, scrise cu negru, tipărite pe o pagină goală... Apoi, mi-au provocat curiozitatea alte două întrebări: *Ce simte o pagină goală? O fi în stare de repaus, înainte de a-i fi crescute pe „ogor" cuvintele sau, poate, reflectează la ce va fi „semănat" pe ea?*

Când am început să citesc, mi-am dat seama de ce cărțile tind să fie profunde, nu doar prin culori, imagini și copertă, ci, mai ales, prin emoțiile trăite în compania personajelor. Pe parcursul devenirii mele, am descoperit ceva mirific: cărțile mă fac captiva lor, iar din moment ce pătrund în mesaj, uit de mine și trăiesc viața personajelor, asemeni lui Basthian Baltazar Bux din romanul „Poveste fără sfârșit" de Michael Ende.

Acum susțin ideea că o carte nu înseamnă doar foi imprimate și unite de copertă într-un cotor; nu înseamnă nici chiar un singur univers, ci mult mai multe. Într-o carte nu găsim doar emoție, ci un amalgam de trăiri; nu avem doar un personaj, ci o galerie întreagă...

Odată cu citirea primei cărți o vei citi și pe a doua. Iar din moment ce vei lua în mână următoarea carte, cu siguranță, vei dori să continui lecturile, pentru că începi să simți vibrațiile inimii, așa cum auzi căderea picăturilor de ploaie, când cad din inima cerului spre a potoli setea pământului.

O carte este ca o lumânare ce arde, doar că nu se stinge odată cu citirea acesteia, ea rămâne a fi lumina pe care a răspândit-o și a răsădit-o în cugetul cititorului și poate că îi va lumina drumul întreaga viață.

Oricum, mai am întrebări, iată încă una: *Ce-o fi simțind o carte când o strângi la piept?* Pentru mine, bunăoară, nu înseamnă doar afecțiune. E ceva care nu poate fi exprimat în cuvinte... E precum aș îmbrățișa Veșnicia! Timpul, care trece necontenit, iar sufletul meu se comportă mereu ca un copil în lumea necunoscutului. Iată, acest Timp, pe care l-am folosit citind, m-a crescut, m-a maturizat...

Recunosc: cărțile mi-au deschis noi orizonturi! Cred că și ceea ce scriu, ceea ce simt este pentru că am învățat să o fac datorită cărților citite: ele m-au ajutat și mă ajută să-mi ordonez ideile. Astfel întorc clepsidra cuvintelor odată cu paginile scrise, căci pe cea a Timpului nu o pot întoarce. În acel moment, aud aripi de înger, șoptindu-mi discret: *„Iubește-ți universul în care trăiești și descoperă altele, căci cu fiecare univers descoperit te descoperi pe tine…"*

Ecaterina Luchian,
clasa a VII-a „B"

Sfătosule bunic din Humulești

Trebuie să-ți spun că te-am îndrăgit de la o vârstă foarte fragedă, când mama îmi citea povești, care mă captivau prin originalitatea lor. Mai mult decât atât, datorită poveștilor Dumitale am învățat să citesc de la cinci ani. Îmi doream să descopăr lumea cărților singură, căci maică-mea mereu era ocupată cu grijile gospodăriei, ca și Smaranda, mama Dumitale... Iată așa am început să silabisesc, unind cu migală silabele în cuvinte, apoi cuvintele în sintagme și propoziții. Asta a fost marea bucurie a copilăriei mele! Citind, ți-am descoperit poveștile: „Ursul păcălit de vulpe", „Punguța cu doi bani", „Capra cu trei iezi", „Fata babei și fata moșneagului", „Ivan Turbincă", „Povestea unui om leneș", „Făt-Frumos, fiul iepei". Dar și astăzi, deja „mare cititoare", când îți citesc sau recitesc opera, mă învăluie aceleași trăiri și emoții de cândva. De aceea vreau să-ți mărturisesc, bunele Creangă, că „Amintirile din copilărie" m-au impresionat în mod deosebit: prin căldura limbajului, prin umorul și ironia fină, care poartă amprenta realității traiului de la sat, cu toate bucuriile și peripețiile celei mai năzbâtioase și neuitate vârste. Sunt sigură că nu doar copiii din mediul rural se regăsesc în această lucrare, dar și cei de la oraș descoperă lumea și viața de la sat prin Humuleștiul Dumitale, unde ziua începea dis-de-dimineață, cu toate șotiile și năzdrăvăniile de băiat ghiduș care erai. Dar cu câtă dragoste scrii în „Amintiri ..." despre mama Smaranda, care era *plină de minunății*, ca toate mamele. Am râs cu poftă de năzdrăvăniile lui Nică, că tare multe-a mai făcut: *furtul cireșelor, a pupăzei din tei, fuga la scăldat...* Să știi că unele din aceste șotii sunt actuale și astăzi. Nu cred că există copil care să nu fi furat măcar o dată cireșe din grădina vecinilor, pentru că acestea par mai gustoase. Îți mulțumesc pentru copilăria plină de culoare și aventuri captivante. Deseori revin cu drag la cărțile dumitale. Știu că ne veghezi de Sus și continui să ne inspiri lecții de viață, dar – fie vorba între noi –, ne mai faci, din când în când, câte un semn cu ochiul, încurajându-ne la ghidușii: să nu ne treacă copilăria pe neobservate. Vreau să-ți împărtășesc și o mare bucurie: părinții mei, aflând că-ți voi scrie un răvaș, mi-au promis că vom veni, într-o zi, în călătorie la Humulești. Îmi tresaltă inima de bucurie, când mă gândesc ce locuri minunate voi vizita și, poate, ne vom întâlni.

Ionela Boțan,
clasa a VI-a „A"

Ce înseamnă a scrie?

(Scrisul între tortură și distracție)

Deși pentru cei care nu practică scrisul pare a fi doar un simplu job sau hobby, acesta e mult mai mult. Este un act al creației, în care scriitorul este cel care decide soarta fiecărui personaj, creat tot de ea/el. Spre deosebire de citit, scrisul nu e doar o evadare dintr-un univers în altul, ci evadarea din propriul univers pentru a CREA un altul, care poate fi explorat și de alții, ulterior.

Când scrii, singurul responsabil de reguli și bariere ești chiar tu – scrii(crea)torul. În ciuda faptului că ești liber să faci și să creezi orice dorești, cu ajutorul unui simplu pix și a unei foi, scrisul vine cu o responsabilitate și o dorință de a perfecționa ABSOLUT ORICE.

Scrisul îți oferă posibilitatea de a explora teritorii necunoscute și de a trăi experiențe noi… Eu, scriind despre aventurile personajelor mele din „O furnică la Paris", simțeam că orice li se întâmplă lor, mi se întâmplă și mie; pe unde mergeau ele, mergeam și eu. Astfel am deprins una din multele lecții ale scrisului – scrisul te învață empatia.

Scrisul poate fi perceput și ca o formă de terapie, pentru că te detașează de această lume cu toate problemele sale. Când scrii, doar lumea și personajele pictate de cuvintele tale contează; doar ele *există*. Iar scriitorul devine puntea dintre cele două lumi: lumea în care s-a născut și lumea pe care o naște. Cu toate acestea, scrisul nu e nicidecum un hobby relaxant sau liniștitor. După cum am spus, acesta vine cu povara perfecționismului, a detaliilor, descrierilor, a șirului narativ și a dezvoltării și individualizării *tuturor personajelor*, nu doar a protagonistei/protagonistului. Adeseori, scrisul pare o confruntare între tine și propriile gânduri, însă cea mai grea și mai periculoasă luptă pe care trebuie să o ducă nu doar scriitorii, ci oricine se poate considera om al creației, este *blocajul creativ.* Când cineva se confruntă cu un astfel de blocaj, nimic din ceea ce făcea și îi aducea bucurie înainte nu mai pare să aibă vreun rost, nici farmec. Totul pare diferit, însă într-un mod neimportant. Această stare e periculoasă fiindcă e imprevizibilă. În această luptă interioară se pot întâmpla multe: scriitorul poate continua să scrie, în speranța că, arătându-și dorința de a duce la bun sfârșit ceea ce a început, lucrurile vor reveni la normal. Dar poate lua o pauză și să revină cu forțe și idei noi. Sau poate lăsa sabia în jos pentru totdeauna, abandonând lumea pe care a creat-o și toate personajele, privind cum dispar toate...

Pentru mine scrisul înseamnă mult. E un act al creației, un hobby, o tortură distractivă, o bătălie imprevizibilă și un mod de a oferi și lăsa oamenilor o părticică din sufletul, inima și mintea mea. Scrisul e un stil de viață.

Andreea Guzun,
elevă, Liceul Teoretic „Spiru Haret", Chișinău

Odă pâinii

Îți mulțumesc, pâine, liră cerească, pentru pacea din inimile noastre…

Te proslăvesc pe tine, pâine, dor de pruncie, pentru leagănul dulce al smereniei!

Te prețuiesc, pâine cuminte, pentru blândețea fierbinte ce ne-o aşterni pe palmele aspre! Îți înalț ție, pâine, munți de izvoare cu fluturi de foc!

Cinste ție, pâine, liman al zorilor dimineții… Tu, pâine, când răsai, păsările cerului se fac mă-nunchi de stele, iar cumpăna fântânii își pleacă fruntea-n pământ.

Te cinstesc, pâine, că tu îmi pui rugăciunea în inimă.

Datorită ție, pâine, cuvintele se revarsă-n cascade pe buzele înțelepților!

Te țin acum pe palme și mulțumesc Domnului că ni te-a dăruit nouă.

Mă-nchin ție, pâine, fecioară cu chip de soare!

Oleg Pitușcan,
clasa a VII-a, Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, Chișinău

Poporul meu cu sufletul de pace

Mi-e sufletul ca un cireș în floare,
Când port ie-nflorată în zi de sărbătoare.
Sunt mândră că trăiesc cu neamul meu
Pe-un plai frumos lăsat de Dumnezeu.
Poporul nostru este binecuvântat
Să fie omenos, blajin, curat,
Cu pâine rumenă și sare îl cinstește
Pe cel ce pe moșie-i poposește.
Credința, toleranța ne-ajută să trăim
În pace și speranță uniți mereu să fim.
Să facem primăvara cu-al nostru dornic cânt
Și veșnic să trăim stăpâni pe acest pământ.

Victoria Leahovici,
clasa a VII-a „B”, Liceul Teoretic „Alexandru Donici”,
Peresecina, Orhei

Leac

Ochii mei atât de tineri,
Savurează din priviri,
Vor să meargă mai departe,
Vor cu tine-n amintiri.
Să-ți văd zâmbetul și ochii
În diminețile cu soare.
Să-ți ating ușor sufletul,
Cu-atingeri fermecătoare…

Lia Sochircă,
clasa a IX-a, Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, Chișinău

Galina Vieru, *Leagănul primăverilor*

Copilăria Primăverii

A fost Odată, dar nu ca Niciodată, dar ca în fiecare an...

Chiar de nu avem iernile geroase de altădată, oricum este așteptată an de an, ca pe o sărbătoare, frumoasa Primăvară! Am prins și eu câteva ierni cu zăpadă, cu ger de cel care pișcă obrajii, și nu știu cum se face, dar de la mic la mare, toți sunt nerăbdători să lase cojoacele și să alerge în crângul cu tril de păsărele sau pe câmpii ca mielușeii. Păi, iată, în unul din acei ani, cred că aveam vreo 5 împliniți, am evadat împreună cu familia acolo unde cei mari des vorbesc, dar cei mici înțeleg și ei, dar poate mai târziu, peste ani. Întocmai! După cum ați intuit, găsisem și noi nu departe de oraș „*o gură de rai*" cel puțin așa spunea mama, așa repeta și tata, eu, fiind mic, nu vedeam nici *gura,* dar de *rai*, era prea devreme să-mi dau seama! Eu vedeam ceea ce poate vedea un copil de vârsta mea: iarbă, flori și gâze fel de fel. Acum venise timpul să fac cunoștință cu ele. Și cum în cărți toți sunt cuminți, așa îmi imaginam și eu în mintea mea de copil că o fi și în realitate, dar albina e albină, pe cât de harnică, pe atât de răzbunătoare, la fel și furnica... Cel mai blând îmi părea fluturele, dar încearcă să-l prinzi atunci când abia și-a deschis aripile și valsează în zbor, savurând libertatea. Dar mintea mea de copil ghiduș își dorea un prieten înaripat și atât de colorat!!!

În timp ce mama se minuna de frumusețea livezii înflorite, tata încerca să le pună apă albinelor, pentru a le potoli setea și a ne putea croi loc prin această livadă în plină floare...

Ce-mi veni în cap? Daaaa! Să prind fluturele! Este colorat asemeni primăverii, voi putea avea în fiecare zi acest anotimp în casă. Și tot încercând să-l prind, dar și el nu se lăsa, îi plăcea jocul copilăriei: și el fuga, și eu fuga! El pe sus, eu pe jos! Mă zăresc părinții, dar nici prin cap să le treacă de planul meu. De la o vreme obosisem și eu, și el. De unde atâta energie? Se așezase pe o floare. Atunci eu, cu glas blând, mă apropiasem de el, poate îl ademenesc și-l conving... Nu știu, fie el îmi înțelese planul sau graiul, fie eu adormisem la umbra cireșului doldora de flori și de parfum, dar șoapta lui și acum o țin minte:

– *Cu un singur fluture nu se aduce primăvara în case*! Nu mă poți ține prizonier, când atât de mult îmi place libertatea! Mai bine vino în fiecare an să alergăm prin livezi! Tu vei aștepta Primăvara, iar eu îți voi aminti de copilărie mereu...

Mă mângâia prea tare soarele sau visul se sfârșise, am deschis ochii brusc, sfios de gândul meu, dar bucuria înțelepciunii mi-a dat curajul să înțeleg ce înseamnă *copilăria primăverii* și jocul cu natura!

Iubiți, ocrotiți și bucurați-vă de copilăria generației voastre!

De atunci și până în prezent, în fiecare an, îmi place să savurez crângul, florile, zborul și jocul fluturilor: este mirific de frumos!!!

Bogdan Gheorghieș,
9 ani, Chișinău

Tatiana Afanasie-Crăciun

Sărbătorile creștine

Buneii au fost primele persoane pe care le-a văzut Tina, când a început a percepe lumea înconjurătoare. Bunica – o femeie frumoasă și blândă (uneori severă), bunicul – un bărbat înalt, chipeș și întotdeauna cu zâmbetul pe buze. Era nevăzător, dar deja deprinsese să se orienteze la el în gospodărie. Ieșea doar până la biserică, condus de bunica. Când a mai crescut Tina, ea îi era ghidul. Bunicul a pierdut treptat vederea, după o operație la ochi, când s-a întors de la al Doilea Război Mondial…

Odată, era o zi frumoasă, plină de soare și culorile naturii. Bunica trebăluia la cuptorașul din ogradă. Bunicul hrănea orătăniile. Tina admira florile din grădină.

– Astăzi, avem de lucru, strigă bunica, ca să audă și bunicul. Ea în fiecare dimineață planifica ziua.

– Astăzi? Dar este sărbătoare, am auzit bătând clopotele la biserică, sări repede cu vorba Tina. Biserica era alături și ea cunoștea toate rânduielele.

– Se strică prunele. Trebuie culese și puse la uscat! răspunse bunica.

Bunicul zâmbi. Nu a scos nicio vorbă – cuvântul bunicăi era lege și nimeni nu îndrăznea s-o contrazică. După dejun au început să pregătească cele necesare pentru lucru – căldări, scara și cel mai important – loznița, care trebuia ridicată pe acoperișul pivniței – acolo era locul unde se uscau fructele pentru iarnă.

– Bre tu, Mihaile (așa îi spunea bunica bunicului), ia fata și scara și duceți-vă la cules, eu pregătesc locul pentru a pune fructele...

Zis și făcut. Până a ajuns bunicul cu scara, fata era deja urcată în copac. Îi plăcea să muncească alături de bunicii întotdeauna pozitivi. Ei nu se supărau niciodată unul pe altul! Puneau pe masă ce aveau și, totdeauna, mulțumeau Domnului pentru ce le-a dat de mâncare. Tina era prea mică ca să înțeleagă prin câte au trecut ei – război, sărăcie, foamete...

Când au venit cu prunele, bunica pregătise locul unde să le pună. Bunicul s-a întors după scară, pentru că era prea înalt și nu ajungeau să le aranjeze.

– Și de data aceasta o să le numeri? o întrebă bunica pe Tina, râzând. Dar nu a terminat bine vorba, că se auzi o bubuitură. Bunica alergă iute în livadă. Tina, deși n-a înțeles ce s-a întâmplat, a luat-o la fugă din urma ei.

– Mihaile, ce s-a întâmplat, te-ai lovit tare? întrebă bunica.

Tina, când l-a văzut pe bunicul la pământ, a început să plângă așa de tare, că bunica nu știa pe cine să consoleze mai întâi – copilul sau bătrânul. Bunicul căzuse cu tot cu scară. Auzind-o pe Tina cum bocește, s-a ridicat încet de jos, încercând s-o liniștească:

– Eu nu m-am lovit, nu mă doare nimic, tot repeta cuprinzând-o.

Dar nici asta n-o putea opri din plâns. Știind că bunicul e orb, înțelegea cât îi este de greu. Și nu era prima dată când căzuse! Bunica a adus apă și i-a dat să bea bunicului.

– Bea și tu puțină apă și o să te liniștești, o îndemna bunica pe Tina, speriată de plânsul ei.

– Ți-am spus că astăzi este sărbătoare! repeta Tina printre sughițuri. Ți-am spus că am auzit cum bat clopotele!...

Bunica privi îngândurată, apoi a cuprins-o și a promis, susținută de bunic, că niciodată nu vor mai lucra de sărbători...

Gheorghe BÂLICI

De-ale Copilăriei

La o anumită vârstă omul își amintește de copilărie ca de o frumoasă și minunată împărăție unde nu mai poate să se întoarcă. Nu e numaidecât să ajungă bătrân și singur ca să-i apară în față chipul tânăr al mamei care l-a legănat și l-a iubit ca nimeni alta. Ori de câte ori face câte o năzbâtie, se rușinează în sinea lui și se întreabă cam ce ar fi zis mama, că de zis are cine acum să zică: nevasta, copiii care au ajuns mari, prietenii, vecinii etc. Diferența între mustrarea pe care ți-o dădea mama, pe care ți-ar da-o și acum dacă ar mai trăi, și datul cu părerea al celor apropiați sau celor mai puțin apropiați este însă una colosală: cuvintele de certare ale mamei conțineau de la bun început și iertarea, lacrima ascunsă într-un colț de basma după ce-ți trăgea câteva palme peste funduleț care întotdeauna crește și se dezvoltă substanțial însemna părere de rău. Dar dacă altfel nu ajungea la mintea ta de copil…

O oră petrecută cu puștii sau cu liceenii, care „gustă" și epigrame pentru cei maturi, mă bucură enorm. De obicei, încep cu epigrama „Măgarul la oglinda apei" pe care am scris-o și am publicat-o, când eram și eu elev, în „Literatura și arta":

Privindu-se cu îngâmfare,
Măgarul zise ofensat:
Cine-o mai fi și boul care
Privește-n sus așa holbat?!…

Copiii din clasele primare de la țară știu mai bine ce înseamnă să umbli cu uratul, să te bucuri de un leuț sau, lucru mai rar întâlnit acum, de un colăcel copt în cuptor. Peste ani, m-am întrebat cam ce i-o fi trecând prin cap vreunui copil din aceștia, fiind, poate, chiar eu însumi „eroul" acestui catren:

Sunt mic, dar merg cât ține satul
La-nvățătoare cu uratul;
De n-are bani, eu am s-o rog
Să-mi șteargă-un „doi" din catalog…

Notele mari, se știe, îi bucură foarte mult pe copii. Despre aceasta mi-a amintit un profesor de matematică, trecut de șaptezeci, dintr-o școală sătească: „Vedeți copiii aceștia? Mi-s foarte dragi, dar ei spun că „am draci", pentru că nu le pun note de care își doresc, adică mari. Eu însă vreau să-și merite nota și s-o prețuiască. Ca să nu ajungă, ca mulți alții, în funcții înalte, dar neștiutori de carte". Cu tot respectul pentru bătrânul profesor de la țară, care îl înlocuia pe altul tânăr plecat „la munci" în străinătate, am scris ad-hoc acest catren pe care i l-am dedicat și l-am spus la acea întâlnire:

Copiii spun că are draci,
C-așa-s copiii, ce să-i faci?
Și chiar e drept că-i are, deci,
În toată clasa vreo treizeci…

Pentru că sunt tată de fată și băiat, nu uit să spun și o epigramă dedicată copiilor mei:

Cu ce a fost și am avut
V-am ridicat și v-am crescut,
Dar foarte greu v-am educat
Că tare mi-ați mai semănat.

Îmi aduc aminte și de o întâlnire cu copiii din satul meu natal, Hiliuți, Râșcani, care m-au întrebat dacă și copiii mei scriu poezii sau epigrame. „Copiii mei sunt oameni normali, adică serioși, cum înțelegea că trebuie să fie copiii și să crească mari bunica lor, adică mama mea”, le-am răspuns acestora. Pentru a-i convinge însă că am reușit în viață și, în ceea ce mă privește, n-a fost zadarnică munca profesorilor mei iubiți, le-am spus și acest catren pe care îl zic, de asemenea, și la alte întâlniri:

Profesori buni, dorindu-mi bine,
Ghidați de-un spirit altruist,
Au vrut să facă om din mine,
Dar am ajuns epigramist…

Angela Aramă

Oi fi eu *bummer*...

Oi fi eu *bummer,* dar mă bucur enorm pentru faptul că cele mai frumoase și autentice amintiri din copilăria mea sunt legate de verile petrecute la bunici și nu de tot felul de *gadget*-uri. Verile acelea au fost o inspirație inepuizabilă pentru tot ce am scris în viața asta. Hai să vă povestesc puțin despre ele.

Bunicii mei locuiau într-un sătuc pierdut printre pădurile din Călărași, la granița cu județul Ungheni. Se numea sătucul acela Veverița și se ascundea el între niște dealuri pitorești acoperite de codri, ca o țară de poveste despre care mulți știau, dar puțini au ajuns s-o și vadă. Ca să ajung acolo de la Cornești, orășelul în care trăiam cu părinții mei, trebuia să iau trenul până la Bahmut, iar de acolo să străbat un lan imens de grâu până la marginea pădurii. Asta e ceea ce-mi amintesc deja fiind măricică, de vreo 4-5 ani, dar, din povestirile mamei, știu că acolo, la Veverița, mi-am petrecut și primii ani de viață, după ce ea, studentă la facultatea de litere la Universitatea din Bălți, mă adusese după naștere, învelită în oghealuri călduroase, într-o iarnă cu zăpada până la brâu.

Deci, revin la tren. De regulă, mergeam la Veverița cu bunica. Cu ea coboram din vagonul verde în stație și, apucând-o de mână, traversam ce mai rămânea din Bahmut până la lanul de grâu. Acolo mă desprindeam de bunica, alergând pe cărare, în căutarea albăstrelelor – niște flori de nuanțe azurii care creșteau printre galbenul spicelor ca cerul printre sori. Dumnezeule, ce frumoase erau!

După cum ziceam, era vară și, vrei, nu vrei, soarele dogora și, fiind cărărușa în pantă, oboseam. Și atunci ne opream la umbra unui păr mare, bătrân și rotat, ca să bem apă rece scoasă cu ciutura de lemn din adâncul unei fântâni de piatră. Apucam ciutura de coadă și o îndesam în golul fântânii până dădeam de apă. O scoteam încet, ca să nu vărs toată apa din căuș și, ajutată de bunica, îl puneam la gură. Aoleu, ce plăcere era să sorb apa răcoritoare în două cu iepurașii de soare!

Apoi, în scurt timp, ajungeam la marginea pădurii, unde începea adevărata poveste. „Dumbrava minunată”! Nu, nu mă așteptau acolo niciun fel de pitici sau alte personaje fanteziste, dar trăiam clipe de adevărată magie: copacii seculari îmi vorbeau încetișor, iar fluturii, ciupercile și păsările mă salutau ca pe un vechi și adorat prieten. Ah, cât îmi plăcea mirosul acela de pădure foioasă, cu frunziș rânced așternut pe jos de toamne și verdeață nouă răbufnită în primăverile pline de veselie și nădejdi! Mergeam cu bunica printre copacii, ale căror trunchiuri abia de le puteam cuprinde amândouă, sărind peste rădăcini viguroase, ieșite în afară ca niște șerpi imenși, groși, fioroși, traversând podețe vetuste peste râpi adânci, adunând ciuperci și poame, ascultând cântecele pădurii și inspirându-i cu tot pieptul răcoarea și tainele... Ce fericire!

Veverița era un sat mic, ascuns ca un animăluț sălbatic printre desișuri. Erau puține case acolo, iar școala avea doar clasele primare: era o casă cu un antreu generos, două săli de clasă și o cancelarie minusculă. Acolo lucrau bunicii mei. Bunicul era director de școală, iar bunica – învățătoare. Atât. Casa lor era în aceeași curte cu școala și toate, împreună, erau locul în care verile mele căpătau cele mai frumoase culori posibile și musteau a povești în care imaginația mea era Regină.

Acolo culegeam în poală licurici și descopeream a doua zi, la lumina soarelui, că aceștia nu erau decât niște viermi minusculi. Acolo mă confundau cu mama lor, rața, boboceii zăpăciți, care mă urmau în șir măcăitor oriunde mă duceam. Acolo culegeam fragi dulci din iarba mătăsoasă și mă cățăram în copaci, culegând cireșe sălbatice, amare și dulci totodată. Acolo, moartă de frică, mă strecuram pe sub burta vacii, ca să nu zică copiii din sat că sunt o fricoasă de la oraș. Acolo alergam pe poienile pline de flori de câmp după mieluții și ieduții care se săturau de giugiulelile mele și vroiau să-i las odată în pace. Acolo ne urcam cu bunica seara în stoguri de fân, spunând povești sub clar de lună. Acolo... Acolo mă transpun și acum pentru că tot copil am rămas și tare, tare mi-e dor de bunica, de mama și de tata...

Radmila Popovici

Bobocica

Nu demult, într-un interviu, renumita interpretă Aura m-a rugat să pictez în câteva cuvinte esența ființei mele. Și cum multe lucruri mi se arată sub formă de tablouri, la fel ca poezia, m-am văzut dintr-odată copilă – acea copilă care îmi poartă anii-păsări în sufletu-i-cuib – mereu același. Am privit-o cu ochii de astăzi și m-am topit de duioșie. Eram atât de încântată s-o văd aproape – atât de aproape, atât de reală! Am simțit în largul inimii cum alerg spre ea cu brațele deschise și ea îmi aleargă în întâmpinare cu brațele-i subțiri și iubitoare. Știu! Numai cu ea am putut să ajung cea de acum, numai datorită ei am zburat după visuri și pe multe dintre ele le-am prins, numai prin ochii ei am învățat și mai învăț să observ ceea ce pentru mulți ochi pare neînsemnat și numai mirarea ei mă apropie de miezul tuturor lucrurilor, de pulsul poeziei și nimbul frumuseții!

Pare fantastic, dar am realizat că nu m-am despărțit niciodată de acea fetiță care m-a salvat de atâtea ori și mă apără în continuare de disperare, de nepăsare, de închistare și întristare. Acea „puică” a tatei care desena pentru el la cinci anișori flori sanitare, ca să-l vindece, pentru că tatăl se îmbolnăvise foarte tare. Acea „Radă-Radă” a bunicăi Liuba care stătea ore în șir lângă ea și învăța cântece vechi, rugăciuni și descântece. Acea „Radmilică” a mamei Claudia care ades își băga năsucul în poșeta ei să se sature de aroma de ruj, pudră și ulei de trandafir. Acea fată blondă, cu chip angelic, poreclită în sat „Bobocica” – mai năzbâtioasă decât mulți băieți din mahala, ceea ce n-ar fi spus nimeni niciodată privind-o în ochii cerești. Și, nu în cele din urmă, acea copilă care auzea în versuri, gândea în versuri, vorbea în versuri încă de pe atunci, având, fără să știe, poezia în sânge. Poezia care, odată auzită prin glasul tatălui ei Pavel (scria și el, și bunicul Arcadie), nu i-a mai putut uita curgerea dulce și strălucirea de stea. Sub acea stea, văzută cu ochii de copil plini de mirare pășește și astăzi pe cărările line și încâlcite ale vieții, ghidată de o lumină aparte, de trena eternă a cuvântului iubit și trăit!

I-am mulțumit Aurei pentru rugămintea de aur și-i mulțumesc bunei prietene, îndrăgitei scriitoare Claudia Partole, pentru îndemnul de a împărtăși cu publicul tânăr și foarte tânăr această stare – pe cât de feerică, pe atât de adevărată, ca o lacrimă pe geana unei flori de primăvară.

Harry Potter, vrăjitorul miop

Cărțile cu *Harry Potter,* semnate de J.K. Rowling (n. 1965), au devenit cele mai mari bestsellere din istorie. De la lansarea în 1997 a primului volum, *Harry Potter and the Philosopher's Stone (Harry Potter și Piatra Filosofală),* seria a atins cifra fabuloasă de 450 milioane de exemplare vândute în întreaga lume. Ele abordează o formă de *fantasy* destinată unei categorii de vârstă mai mică, cea a copiilor între 9 și 11 ani.

Grația și eleganța scriiturii acestei doamne britanice este cu adevărat surprinzătoare. Cu siguranță, la reușita acestei creații literare a contribuit în mare parte și vocația de pedagog a autoarei, care a făcut-o să înțeleagă perfect spiritul și aspirațiile tinerilor cititori. J.K. Rowling și-a dezvoltat o relație empatică în raport cu personajul său, iar momentul despărțirii de această fantezie minunată, căreia i-a dedicat ani buni din viața sa, a fost însoțit de sentimente intense, care nu sunt adresate doar faimosului său personaj, ci demonstrează și grija sa față de cititori. Într-adevăr, amintirile cărților bune lecturate în copilărie ne însoțesc pe parcursul întregii noastre existențe. Reiterând o idee postmodernistă larg vehiculată, personajele și subiectele de ficțiune alcătuiesc chiar însăși materia identității noastre.

Succesul eclatant al seriei *Harry Potter* se datorează și unei strategii de marketing foarte bine gândite, care constituie un model de urmat pentru orice editor. În efortul lor de a aduce această saga la un public cât mai numeros, promotorii au fost puși în situația să recurgă la tertipuri dintre cele mai ciudate. De exemplu, se știe că pentru a învinge misoginismul multora dintre cititori, autoarei i s-a sugerat să-și camufleze identitatea feminină, pe motiv că „majoritatea publicului nu ar dori să cumpere cărți scrise de o femeie".

În cele șapte volume ale ciclului *Harry Potter,* peste imaginea Angliei moderne se suprapune o lume fantastică, în care magi și făpturi de basm trăiesc alături de oamenii obișnuiți. Tânărul Harry Potter este ales să-l învingă pe atotputernicul vrăjitor Voldemort, care i-a ucis părinții, și să salveze lumea de sub tirania acestei figuri odioase. Romanele descriu anii de ucenicie ai lui Harry Potter în faimoasa școală de magie Hogwarts. Aici el cunoaște noi prieteni și trece printr-o sumedenie de peripeții, pregătindu-se să devină cel mai mare mag care a existat vreodată.

Succesul seriei *Harry Potter* avea să pregătească terenul pentru o întreagă literatură pentru tineri scrisă de femei, din care face parte serialul *urban fantasy* cu vampiri *Twilight (Crepusculul),* lansat de Stephenie Meyer, distopia *The Hunger Games (Jocurile foamei)* de Suzanne Collins și postapocalipticul *Divergent* de Veronica Roth.

Modelul seriei *Harry Potter* a ajuns să fie imitat chiar și de artiștii niponi, în jocul de computer *Ni no kuni,* realizat în colaborare cu legendarul studiou de animație Ghibli.

Însă cariera autoarei cunoscute sub pseudonimul J.K. Rowling nu se încheie aici. Recent aceasta a contribuit în calitate de scenarist la un ciclu format din cinci filme, al căror subiect se desfășoară în același univers Harry Potter. Seria beneficiază de resursele vaste ale studioului Warner Bros, având o regie și o scenografie de înaltă clasă, o distribuție alcătuită din actori tineri extrem de talentați, precum și o coloană sonoră semnată de celebrul compozitor hollywoodian James Newton Howard.

Marcel Gherman

Benzi desenate

Trecând cu privirea peste rafturile bibliotecii, fără îndoială ai observat vreo carte de benzi desenate. Desene în cadrane, cuvinte în buline, pagini vii și colorate – toate acestea se asociază cu acest termen. Însă ce sunt benzile desenate cu adevărat? Prin ce se deosebesc de cărțile pe care obișnuim să le citim?

Pentru început, benzile desenate reprezintă o revistă sau o carte ce conține o artă secvențială, anume cadre de diferite mărimi ce conțin fiecare o ilustrație care prezintă în mod dinamic sau static acțiunea ce se petrece în firul narativ al narațiunii respective. Și totuși, cum pot fi acestea citite dacă sunt alcătuite în mare parte doar din imagini?

Arta, fiind principalul component al benzilor desenate, constă din câteva elemente vizuale esențiale, precum linia, forma, tonul și culoarea. Cu ajutorul acestor elemente artistice, autorii benzilor desenate își creează un mijloc de comunicare pe cale grafică, numit limbaj vizual, cu scopul de a ilustra un fir narativ și a oferi cititorului proprietatea de a le citi și înțelege.

Drept exemplu ne-ar putea servi utilizarea liniilor și culorilor – liniile netede și culorile pale redau cititorului un sentiment de liniște, liniile bruște și culorile înțepătoare – alertă, veselie, iar cele frânte și ascuțite alături de culorile reci și închise – tristețe, pericol. Similar se percep și bulele de dialog, chiar și cuvintele. Bulina pătrată arată cuvintele naratorului, cea înnourată – gândurile personajului, iar cuvintele sunt redate ca mijloc vizual auditiv precum „BOOM!” și „HOP!” sau ca simple adresări, în conformitate cu starea de spirit a personajului și a liniei de subiect. De asemenea, limbajul vizual poate reda și armonia între aceste elemente printr-un stil artistic – atunci când imaginea vizuală de benzi desenate prezintă mult realism și detalii, cititorul are impresia că privește lucrul în sine, iar imaginea mai abstractizată, simplificată și stilizată îi permit să perceapă limbajul vizual drept în felul său.

Astfel limbajul vizual este perceput și citit fără utilizarea în exces a cuvintelor – într-o carte obișnuită descrierea unui personaj poate lua paragrafe întregi, iar într-o carte de benzi desenate sunt de ajuns unul sau câteva cadrane. Datorită limbajului vizual, benzile desenate reprezintă o largă variație de genuri literare pentru toate vârstele și interesele, dar și sunt pe larg citite și create în diferite colțuri ale lumii, cele mai cunoscute fiind benzile americane, europene (în special franco-belgiene) și japoneze (manga).

În SUA, benzile desenate sunt cunoscute drept comicsuri. Benzile desenate americane au fost asociate cu tradiția super-eroului. Modul în care sunt ilustrate este unul specific, personajele fiind desenate sub forma ideală. Eroii sunt reprezentați în diferite costume ce le reprezintă superputerile, iar răufăcătorii de obicei au fața acoperită și folosesc orice mijloace pentru a-și îndeplini voința și lupta împotriva binelui. Marile companii americane de benzi desenate sunt Marvel și DC.

În spațiul european, în special franco-belgian, sunt numite BD-uri (abreviat de la *bande dessinée*). Spre deosebire de termenul american de „comics” ce implică o formă de artă ce nu poate fi luată în serios, aici benzile desenate sunt privite ca o nouă artă și concepția asupra lor este alta. În comparație cu artiștii de bandă desenată americani, artiștii franco-belgieni pun mai mult preț pe narațiune și pe modul în care este transmită prin limbaj vizual, dar asta nu înseamnă că benzile franco-belgiene nu sunt atractive din punct de vedere vizual.

În Japonia, benzile desenate preiau un alt termen – manga. Manga este creată dintr-un mix între arta japoneză și stiluri de desenat străine și constă în principal din desene alb-negru, în afară de coperți și câteodată primele câteva pagini; în unele cazuri, este colorată integral. Manga-urile populare sunt transformate în anime-uri (animație în japoneză).

În concluzie, benzile desenate nu sunt doar niște ilustrații în pagină, ci o adevărată operă artistică, literară și fără îndoială – culturală. Consider că acestea trebuie să fie citite pe larg și apreciate la fel cum sunt și cărțile pe care obișnuim să le citim.

Anastasia Pavlenco,
clasa a XII-a, Liceul Teoretic „Petru Zadnipru”, Chișinău

Iulian Filip

Cartea cea mai a mea

Între cărțile mele de poezie există una deosebită, care anunță colecția de autor ***Cartea cea mai a mea.*** Deosebită e că e o carte cu două... porți de intrare: pe o parte a cărții, intitulată ***Urmele frumoase,*** se intră în lumea poeziilor mele pentru copii; pe cealaltă parte a cărții, intitulată ***Puținul (M)Eu,*** se intră în lumea poeziilor pentru părinții copiilor-cititori.

Iată ce preambul am plasat înaintea poeziilor destinate părinților: „Am visat întotdeauna o carte, pe care să o citească, umăr la umăr, cei în vârstă (părinții, buneii, frații și surorile mai mari), iar copiii să tragă, intrigați și nerăbdători, cu ochiul: oare ce găsesc *bun* cei mari în carte?"

Și în cealaltă parte a cărții, la cealaltă poartă de intrare spre poeziile pentru copii, am plasat un preambul: „Am visat întotdeauna o carte, pe care să o citească toți copiii, iar părinții să-i privească, intrigați și luminați, peste umăr: oare ce au găsit bun copiii lor în carte?... Cărțile mele pentru copii mi-s dragi ca niște... copii ai mei. Am ales din toate cărțile mele, pentru această *carte cea mai a mea,* poeziile cele mai dragi, care nu mi se întâmplau, dacă nu aș fi fost copil (uneori mi se pare că am mai rămas un piculeț...), dacă nu aș fi avut copii (Adrian, Adriana, nepoata Maria), dacă nu mi-ar fi fost dragi copiii (pe care uneori îmi pare că-i înțeleg)."

Concursul, pe care îl voi anunța acum, îl gândeam pentru cititorii a două biblioteci raionale mai deosebite în activitățile mele de creație (poate o să vă divulg la urmă), dar Biblioteca Națională pentru Copii *Ion Creangă,* unde apare de mai mulți ani această minunăție de almanah „La Creangă", corcolit de scriitoarea Claudia Partole, e cea mai vecină bibliotecă atelierului meu de creație Casa Greierului.

În ce constă concursul și ce legătură are cu cartea-„valet" (astfel se numesc cărțile cu două intrări) *Puținul (M)Eu/Urmele frumoase?* Acest volum selectiv, rezultat din conlucrarea a două edituri – *Cartdidact* din Chișinău și Biblioteca *din Târgoviște* – oferă comoditatea selecției de autor a ceea ce mi se pare mai reprezentativ și mai valoros din poezia pe care am comis-o. Dar nu e o condiție cramponarea principială de acest volum, care are și îndemnul solidarității familiale cărturărești.

Concursul propune fiecărui participant să citească poeziile destinate vârstei respective și să aleagă trei poezii, pe care le consideră... cele mai ale lui Iulian Filip. În cazul familiilor de participanți mi se pare de tot farmecul efortul părinților să se determine care trei poezii li se par cele căutate, dar și al copiilor – tot la trei să se oprească. E o parte a concursului. A doua parte ar fi niște gânduri (minieseuri?) despre poeziile selectate. Finalitatea concursului ar fi o carte cu doar 3 poezii pentru copii și 3 poezii pentru maturi, însoțite de cele mai deosebite gânduri, minieseuri despre poeziile selectate. Cartea va ajunge în 21 de familii cu cititori de marcă și la 55 de participanți mai avansați.

Biblioteca Raională din Strășeni *Mihail Sadoveanu* a fost prima inițiatoare a unui festival pe baza cărții mele *Pâine de la iepure.* Biblioteca Publică Raională *Iulian Filip* din Drochia a fost prima inițiatoare a unui festival pe baza întregii mele opere – *FILIPIADA.* Și un festival, și altul au ajuns la ediția a 3-a. Iar Biblioteca *Mihail Sadoveanu,* susținută de Consiliul raional Strășeni, a lansat în luna iunie un nou proiect de lectură cu genericul *„Cartea bună lume-adună, lume bună împreună",* proiect menit localităților din raion. Concursul, pe care acum îl divulg, e o provocare de creație, menit să dinamizeze cea mai plăcută zăbavă dintre toate cele omenești – lectura. Chiar și în zilele de vacanță!

Voi oferi pentru bibliotecile ambelor raioane câte două exemplare de *cartea cea mai a mea,* iar Bibliotecii Naționale pentru Copii *Ion Creangă* și celor două biblioteci raionale – câte zece exemplare.

Din creația elevilor de la Liceul Teoretic „Mircea Eliade” din Chișinău

Noi

Ion a sărutat pământ,
Iar eu, cu aceeași grație,
Sărut azi praful de pe drum
Și asfaltu-n reparație.
La noi recită poezii
La bustul lui Vieru
Cei care-ar fi în pușcării
De-ar mai trăi poetul.
Căci tot ce-a fost frumos și pur
Acum e schilodit,
Dărâmând viitorul ce cu dor
Strămoșii l-au clădit.
Copiii uită de părinți,
De limbă și de țară,
Și ocrotiți de greutăți
Învață doar să ceară.
La noi e așa cum a mai fost,
Acum, ca-ntotdeauna,
Sunt oameni buni și mai puțin,
E dragoste, e ură.
Și banul e stăpân a tot
Aici și pretutindeni,
Să ne permitem să trăim
Și sufletul ni-l vindem.
O viață-ntreagă de-ai muncit,
Banul ți-i consolare,
Căci loc de tihnă-n cimitir
Iei doar cu rezervare.
Măcar din avion spre rai
Priveliștea-i frumoasă…

Unde-i mai bine ca la noi?

Mădălina Medvițchi,
clasa a XI-a

Țara mea, lacrimă de codru

În întuneric strigă îngeri,
Plâng pe raft icoane pentru noi.
Un neam păstrat în resemnări și plângeri,
O fărâmă de pământ aproape de război…

O patrie străpunsă de necazuri,
Bântuită de-a comunismului strigoi,
Căutând salvarea în întunecate ape,
Cu tricolor pictat și cu noroi.

Cu scrisori murdare de cenușă
Încălzesc un trup cu sufletu-nghețat…
Colete uitate, prăfuite-așteaptă-n ușă,
Dovada unui neam în lume-mprăștiat.

Galina Vieru, *Pădureanca de la codru*

Oameni triști și prețuri inumane,
Poeți ce în ploaie ciobănească rătăcesc,
Oameni preocupați de griji sărmane,
Ce tot mai mult încărunțesc.

Acum în suflet cântă o vioară
Și dorul se transformă în rugină,
Când mii de griji cândva ne separară,
Făcând suflarea mamei mai străină.

De ce acum numai Crăciunul ne unește?
Iar noi toți stăm tăcuți privind în gol…
De ce înstrăinarea sufletul ne stăpânește,
Familia devenind un simplu și umil simbol…

Trec anii și e timpul de-o schimbare!
Îmi doresc să nu-mi știu țara mea străină…
Nu uitați de a clipelor valoare,
Nu uitați de țara mea creștină!

Pe fața mea…

o pată de culoare,
Pe care am uitat s-o șterg cândva,
Pata unei măști fără valoare,
În spatele căreia am ascuns ceva
Probabil un zâmbet desenat pe jumătate,
Sau o lacrimă încremenită pe obraz,
Probabil momente rezumate la singurătate,
Completate de dorul unui suflet treaz
Și uneori o pun la loc, pictată,
Când iarăși simt c-am obosit,
Iar atunci masca cea de vreme afectată,
Pe chipul meu a împietrit
Acum încerc s-o șterg prin fericire,
Prin vise împlinite și amor,
Încerc să-mi redescopăr sincera privire,
Ce s-a cufundat în dulce și subtil umor.

Paula Nicolaescu,
clasa a X-a

Leviatanul

S-a trezit Mihai dintr-un vis foarte frumos. În acel vis, toți îl lăudau și-l adorau, și-l alintau, în stânga și-n dreapta. Ceva însă nu-l mulțumea. Numai o fată și un băiat nu i-au spus nici măcar un cuvinţel, preferând să stea muți în tot acel timp mărginit. Mihai nu-i cunoștea și, de altfel, nu avea de unde să-i cunoască. Ciudat e faptul, nu-i așa?, se gândi absolventul plictisit; căci toți oamenii din vis au fost văzuți cândva, pe undeva, chiar dacă nu le putea pronunța numele, desluși vocea, și așa mai departe. Dar pe acei doi *coconi* niciodată nu i-a întâlnit. E clar că Mihăiță i-ar fi putut uita, dar acum – nu și nu! Zadarnic insistă că nu i-a văzut nici măcar o dată în viața sa scurtă.

După câteva frământări de minte, Mihai își zice: „Dă-l naibii de vis!”, scuturând zgomotos căpățâna. Se sculă obosit din patul său, scârțâind greoi și cicălitor. Ochii îi fugiră spre fereastră, ratăcindu-se prin fundalul celest siniliu, pătat de pensulații groase de năutiu și coloane pestrițe de culoarea cimentului. Împietrit de tabloul realității, se gândi: „Eh, de-ar fi fost beznă, eu n-aș fi văzut asta acum. Numai în întuneric omului îi e prea lene să se prostească.” Mihai ar fi dorit ca toți să sforăie pe întuneric și să nu păcătuiască, dar omul poate fi tot atât de șoim ziua, pe cât bufniță noaptea.

Se plictisea amarnic, mergând pe trotuarele bombardate cu nămol tuciuriu, care se întindeau scurte printre mulțimea de castani și nuci bătrâni, lăsați haotic în voia sorții. Bătea cu gheata buruiana ce creștea de sub crăpături și mirosea atent aerul, de parcă ar fi căutat un miros distinct sau o aromă delicioasă, fară ca să le găsească. La poalele unui castan uscat, Mihai găsi o hârțoagă ce ilustra un slogan al unui partid local, pentru niște alegeri de demult, la care au câștigat anevoios. „Eu aș face mai multe ca ăștia!”, se gândi cu nasul pe sus visătorul Mihai și continuă să umble brambura pe drumul sur.

Neavând ce să mai facă, fiind obosit de plictiseala mersului și înfometat rău, băiatul decise să facă un popas la o alimentară din apropiere…

Sofian Ciochină,
clasa a XI-a

Suntem lunatici,

simțim și nu simțim,
Parcă într-o lume nesigură trăim,
Cu un nume greu de purtat,
Ce de fapt parcă ne-a înșelat.
Homo-sapiens, oameni înțelepți,
Dar parcă mai degrabă *homo-sordidus* și încă nedrepti,
În ograda vecinului ne uităm și îl judecăm,
Fără să îl cunoaștem, fără să îl respectăm.
Omul corect, un vis imposibil!
Ideal ce ne face să fim credibili,
În ochii noștri pare atât de real,
Dar e doar o iluzie, un fals ideal.

Dosca Linella,
clasa a X-a

Din creația elevilor de la Liceul „ProSucces” din Chișinău

Mărturisiri lirice

Să nu lași

În urma ta, să nu lași
Cărarea îngustă ce duce spre bisericuța satului,
Aproape afundată în durerea amintirii.

În urma ta, să nu lași
Discuțiile chibzuite de Duminică, după-amiază,
Cu clopotarul de o cumințenie îngerească…

În urma ta, să nu lași Cuvântul părintelui
Ce ține vii rădăcinile în noi,
Închegate în sângele eternității,
Creând coloana spiralică a înțelepciunii.

Dacă privirea ți se va desfăta în voluptatea goală a „noului”,
Să nu o lași,
De teamă să nu fie strivită matca
În care s-au plămădit neamul, limba, istoria, credința.

Sabina Brătescu,
clasa a X-a „R”

Galina Vieru, *La poarta cu flori*

Identitatea

Citesc o carte, stând gânditor pe asfalt
Și îmi doresc să fi putut da mai mult;
Aici, jos, simt umbra plăcută a stejarului înalt,
Probabil, rădăcinile acestuia s-au format demult.

Nu pot dovedi nimic, vârsta unui copac e un mister,
Tot mai apăsătoare devine gravitatea situației în care ne aflăm:
Poluare… Violență… Nedreptate… Oare la care mă refer?
Toate ne influențează zi de zi, alegem însă să nu ne gândim la ele.
Admir stejarul ce stă și mă privește cu grijă de părinte.
Atât de bland și calm, nu are teamă că poate fi tăiat:
Încrederea, un clopotar ce sună cuminte
Până când va fi distrus de propria rugină…

Stejarul, plin de încredere, continuă să citească alături de mine.
Se află aici de o eternitate.
Familia? Eu? Neamul? Ce a putut să îl determine
Să își sacrifice somnul, pentru a-și îmbogăți propria identitate?

Vladislava Cocarcea,
clasa a VIII-a

Rădăcini

Ni-i neamul demn, cu rădăcini
Ce vin din secole uitate.
E mioritic și blajin,
Și iertător de mari păcate.

Suntem urmași de geto-daci,
Popor ce-avem pe Decebal părinte
Și de la care-am învățat,
Că glia țării nu se vinde.

Eternitatea n-a uitat
Poeți de stea ca Eminescu,
Ca Donici, Creangă și

Hasdeu, Alecsandri și Maiorescu.
Avem păduri, câmpii, livezi,
Un clopotar din clopot ce mai sună
Și neamul nostru ieri înstrăinat
La hora mare îl adună…

Iulia-Vanesa Ciobanu,
clasa a XI-a

Proiectul educațional „Cafeneaua literară”

Proiectul educațional „Cafeneaua literară” a demarat la 26 ianuarie 2022, sub egida unei frumoase colaborări dintre Liceul Teoretic „Andrei Straistă” din Anenii Noi și Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Revista DIALOGICA, Direcția Generală Educație, Cultură și Tineret Anenii Noi, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” Chișinău și Biblioteca Publică Raională Anenii Noi. „Cafeneaua literară”, ajunsă la ediția a patra, și-a început calea inspirată de afirmația Malalei Yousafzai: „O carte, un creion, un copil și un profesor pot schimba lumea”.

Acest proiect a fost inițiat de o echipă de profesori de limba și literatura română cu speranța și încrederea că pot schimba lumea, că citind și scriind pot promova valori culturale, personalități de cultură și educa, în rândul tinerei generații, un spirit critic sănătos și un gust estetic literar de un nivel înalt. Realizând un liant între generațiile adolescenților și cele ale personalităților spațiului literar român, aceștia vor fortifica o generație de personalități prin una de mentori, punând față-n față câte o pleiadă de elevi ingenioși și curajoși din clasele de liceu, care s-au aventurat în lumea lecturii și cercetării. „Cafeneaua literară” a apărut în urma unei idei aprinse în inimile profesorilor dornici să adune la o cafea, la una deloc obișnuită, oameni îndrăgostiți de frumos, oameni care pot iniția discuții interesante și împreună cu care pot fi parcurse cărți captivante. Este vorba de profesorii de limba și literatura română: Eugeniu Margine (directorul LT „Andrei Straistă”), Natalia Morari, Ala Crețu și autoarea acestor rânduri.

În continuare, vă propunem câteva poezii scrise de elevii și profesorii de la Liceul Teoretic „Andrei Straistă” din Anenii Noi, participanți în proiect.

Rodica Gotca,
poetă, profesoară de limba și literatura română

Sonet

Țipăt,
toate se nasc din țipăt,
credeam și țip în pragul lumii la naștere,
la femeia ce vru prin cunoaștere
să mă scoată din jocul ce-l am.
Ea – palidă, străină, fatidică, îmi datora nume,
haine călcate, la trei ani pe tata cu mine în spate,
ca o umbră în era mea ludică.
Ea – o femeie cât o hologramă prin care fac surfing,
cel mai des plângând,
își accesează matricea cu PIN-ul „mama”
și nu își va schimba ID-ul nicicând.
Mă rup des în Contra și-n baie mai cânt,
sunt gamer, dau block la profile și dor,
cu toate astea nu îmi e mai ușor.

Rodica Gotca

Un gând ștrengar

Un gând ștrengar cuprins de dor
S-așterne peste-a nopții geană
Și-un glas duios, tremurător,
Ca un ecou spre el mă cheamă.

Mă înfășoară într-un val
Amețitor, ca-ntr-o poveste;
Pe inimă se cerne jar
Și sufletul îmi răscolește.

Eu văd, aud și simt cum vine,
Ca un zefir de primăvară,
Sălbatică pătrunde-n mine
Cu pașii gingași de fecioară.

N-aș vrea să fiu vânt

N-aș vrea să fiu vânt,
Căci vântul n-are mamă.
N-aș vrea să fiu furtună,
Că-i rea de bună seamă.
N-aș vrea să fiu nici soare,
Căci singur este sus,
Nu aș vrea să fiu ploaie,
N-aș vrea să fiu Apus.
N-aș vrea să fiu pământ,
Căci mult, sărmanul, rabdă!
Aș vrea să fiu copil
Cu mama viața-ntreagă.

Vladislav Țuvrilă,
clasa a X-a

Mi-este dor…

Risipite ore de tăcere
Înlăuntrul meu prea zbuciumat…
Nu-mi aduce clipa mângâiere
Și pustiu-n mreje m-a luat.

Mi-este dor de clipa de lumină
Și de chipuri vechi de oameni buni.
Mi-este dor de scumpa-ne grădină,
De părinți, de pomi și de căpșuni.

Nesfârșite ore de durere,
De-amintiri zidite-n calendar,
Caut, strig și nu găsesc putere
Să arunc cenușa de amar.

Daniela Calmîc,
clasa a XI -a

Imnul adolescenților

(creație colectivă cu spuse-citate din romanul „Fraierul" de Claudia Partole)

La început n-am văzut și nici auzit,
Am depășit alergarea după vânt,
Deși poți păși, uneori te mai târăști,
Ce-a mai grea căutare e să te găsești…
Uitată între doi actori,
Ajunsă obiect de schimb uneori
Și nu pune nimeni piciorul pe frâne –
O jumătate pleacă, alta rămâne.

Refren
Spune în scris ce te afectează,
Mereu cercetează, încearcă, analizează:
Pe un taler pune gândul, pe altul tăcerea,
Nu te supune, formează-ți azi părerea!
Tu ai filmul tău, eu îl am pe al meu,
Fiecare cu-aparențele și măștile sale!
Pierzi dragostea, poți pierde la greu…
Prima dragoste te pregătește de următoarea.
Prima dragoste vine ca o primăvară!
Trăirile tale de la *A* la *Z* te-omoară,
Atunci aș fi fost de orice în stare,
Dar trebuie să-achit pentru desfătare.

Titus Știrbu

Colinde de la dascălul Mihail Chihai

(amintiri din copilărie)

Se perindau ultimele zile ale unui an, al zecelea din copilăria mea. Era o iarnă cu multă zăpadă și geruri aspre, dar nimeni nu-i putea opri pe copiii din satul meu, Cenușa, să iasă la săniuș. Și nu atât la săniuș, cât la patinat pe gheața Răutului. Aveam noi o joacă, se numea „de-a avioanele”. Se trăgea pe gheață o linie dintr-un mal în altul, care servea ca „hotar”. Copiii, toți cu patine meșterite de ei înșiși, se împărțeau în două echipe. Dacă un „avion inamic” din cealaltă echipă trecea „hotarul”, era „atăcat” „de ai noștri”, adică se luau în goană după el să-l prindă. Dacă era atins cu mâna, acel „avion” rămânea să „lupte” din partea echipei câștigătoare. Patinam destul de bine, dar cu patinele altora, căci nu le aveam pe-ale mele.

Mă duc într-o zi la bunelul Ion și-l rog să-mi facă și mie patine. Se meștereau simplu: dintr-o bucată de scândură groasă de formă pătrată, 10x10 cm., cu lungime de dimensiunea papucului. Apoi, se lua o sârmă grosuță, cât degetul mic. La un capăt era îndoiat în formă de cârlig, iar celălalt în unghi drept și se fixa pe acea bucată de lemn. Mai apoi, cu sfredelul se făceau în ambele „patine” câte două găuri: prin ele treceau frânghiuțile cu care „patinele” erau legate de picior. Într-un timp scurt m-am făcut și eu cu patine. Când să plec, bunicul Ion îmi zise: „La Crăciun să vii să mă colinzi... Știi vreo colindă?” Știam una, dar nu chiar toată. Rămâneau zile numărate. Am început să mă ocup de doleanța bunicului. Aveam doi prieteni mai apropiați: Tudor, coleg (clasă a treia), și Valentin, un băiat din vecini. Iată, în trei, am făcut ceata noastră mică și am învățat o colindă. „Sculați, sculați, boieri mari,/ Florile dalbe, flori de măr...” De Crăciun am pornit și noi cu colindatul. Mai întâi – pe la neamuri. După ce l-am colindat pe bunelul „din deal”, Chirică, am trecut „săritoarea” la nenea Mihail Chihai. (În sat la noi toate gardurile dintre o gospodărie și alta sunt despărțite cu ziduri din piatră. Între toți vecinii, la fiecare zid este o despărțitură, ca să poată trece omul, cu un prag din piatră și dintr-o parte și din alta a zidului. Ca să te duci la un vecin peste 3-4 case – nu-i neapărat să ieși la drum. Treci pe de-a dreptul, prin ogrăzile celorlalți vecini, prin aceste așa zise „săritori”). Nenea Mihail Chihai era dascăl la biserica din sat. Avea și o fată, Didina, colegă de clasă. (În clasa noastră erau șase elevi: trei băieți și trei fete!). Didina privea la noi de dincolo de fereastră, iar nenea Mihail se afla alături. Când am încheiat de colindat, ne zice: „Colinda asta, măi băieți, a cântat-o și altă ceată, olecuță mai înainte. Poate mai știți și altă colindă?” Ne-am uitat unul la altul – nu știam! Nenea Mihail ne zise: „Când se vor încheia

toate sărbătorile de iarnă, să veniți la mine. Fiecare să aibă câte un caiet nou și toc, că cerneală am. O să scrieți textele mai multor colinde și o să învățăm melodiile lor. Ne-am înțeles?” Așa am și procedat. Până în ziua de azi cunosc șase colinde frumoase, pe care le-am învățat, copil fiind, de la dascălul de altădată al bisericii noastre din sat: „Trei crai de la răsărit”, „Steaua sus răsare...”, „Fecioara Maria”...

Adelina Labic

Vis de cireș

Cireșul copt se rumenea la soare,
Ca un bătrân, de iarnă ce-a scăpat.
Și ațipea cu dor de-o întâmplare,
Cu Nică-n „miaza mare” la furat.
Și rezemat de timpul fără leac
Zări cireșu-aievea pe bădița,
Cum stă de vorbă cu un Prepeleac,
Pe-un cal Bălan cum plânge Smărândița.

Zâmbea prin somn Copilului cel Mare,
Cu ramul său de fructe interzise
Prin frunzele cu ochi de Mărioare,
Dar... îl trezi o pupăză din vise.
Albinele în floare răscoleau
Nectar virgin din vara infinită
Iar două umbre lungi se cuprindeau:
Un cireșar și-o humă-nsuflețită...

Galina Vieru, *Primăvara mea*

Din creația elevilor Liceului Teoretic „Alecu Russo” din satul Cojușna, Strășeni

Cugetări la ceas de noapte

E noapte și se face frig în vene,
Din stele mă privesc străbunii trist.
Caleidoscopul gândurilor mele
Mă roagă cu tărie să rezist.

Să-mi sorb credința din potir retoric,
Din lacrima strivită la hotar,
Din hohote rostogolind homeric
O sferă-a necuvântului amar.

Ades gândesc la harta ciopârțită,
La visul transformat în echivoc,
La apa Prutului ca o basma cernită,
De nu mai cred să mai avem noroc.

Cod genetic

Sunt patriot și îmi urmez destinul:
Să sprijin cu dreptate tot ce-i sfânt,
Să lupt cu ignoranța și declinul,
Ce-a invadat străbunul meu pământ.

Sunt numai dor de țară și iubire
De tot ce-ncape inima în piept:
De poezie, baștină, slăvire
Și venerație a marelui Poet.

Visez să pot privi cu semeție,
Al treilea ochi să îmi rămână treaz,
Să nu concep un trai în armonie
Fără istoria unui popor viteaz!

Să-l văd semeț, în plină înflorire,
Ferit de hoți, prădalnici și dușmani,
Cu gândul la izbândă, mântuire
Și la Ștefan. Să nu mai fim orfani!

Să mă întorc din mâine la origini,
Să cânt de dorul unui neam străvechi,
Să scot amarul și dureri din inimi,
Să jubilez că nu sunt la priveghi!

– Să neg apartenența la idee?
– Să uit de frații mei și de strămoși?
– Să trec cu ușurință la favoruri
Pentru acești netrebnici mincinoși?

Nu agreez așa alternative,
Nu vreau să mă prefac indiferent,
Nu cred în ideologii nocive,
Răspund la glasul sângelui: „Prezent!”

Andreea Lungu,
clasa a XI-a

Eminesciană

Doine se-aud, sunt ecouri divine
Din jarul tenebru, din timpul ce vine,
Din pagini de carte, ca o scânteie,
Sosind, fără hartă, pe Calea Lactee.

Un bucium, un vis, un sacru veșmânt,
Un vers, un slogan, un etern jurământ.
Șoaptă-descântec, izvorul ce-l cânt.
Același miraj, transformat în cuvânt.

Graiul divin, cel înscris în destin,
E codul genetic, e cântec de-alin,
E un tezaur, e nobilă vrere,
Pentru un suflet ales,– mângâiere.

Fermecătorul vers mi-a captivat privirea,
Prin care Eminescu își cântă nemurirea.
E Demiurg român, dovadă de tărie
A națiunii noastre, înscris în veșnicie!

Moldova mea, durerea mea...
(„Cine-a îndrăgi străinii...”)

Pământul meu, predestinat,
Să fii, de veacuri, blestemat?
Uitat de toți și-al nimănui,
Azi poți fi prada orișicui.
Ești rana sufletului meu,
Pământ uitat de Dumnezeu!
Un gând rătăcitor, hoinar,
Îmi răscolește-al meu amar.
Când râurile trădătoare
Au pus arest pe doruri,– doare!
Când munții sunt o amintire,
Când marea e o amăgire,
Când visul e întemnițat
Și glasul sângelui uitat,
Când un creion șovin, pe hartă,
Mi-a zăvorât și dor, și soartă,
Atunci invoc Divinitatea:
Mărite, facă-se dreptatea!

Valeria Postica,
clasa a XII-a

Galina Vieru

Galina Vieru s-a născut în satul Puțintei, raionul Orhei. Este membră a Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova. De mică îi plăcea să deseneze. De aceea, după absolvirea școlii, a ales să studieze la Universitatea „Ion Creangă", Facultatea de Arte Plastice și Design, specialitatea „Arta decorativă". A lucrat profesor de educație plastică, profesor de design, a fost lector universitar. În prezent este liber profesionist. Participă la expoziții naționale și internaționale. Este deținătoarea mai multor premii. A vernisat multe expoziții personale de pictură, cele mai reprezentative fiind *„Cerul casei mele"*, la Sala Palatului București (2014), *„Albastrul meu etern"*, la Biblioteca Națională din Chișinău (2021) și *„Podoaba veșniciei"*, la Muzeul Național de Etnografie și Istorie a Naturii din capitală (iunie – decembrie 2022). A expus lucrări în multiple proiecte expoziționale de grup în străinătate, unul dintre cele mai memorabile fiind expoziția vernisată în incinta Consiliului Europei de la Strasbourg, cu genericul *„Orașele europene"* (octombrie 2022). A participat la peste douăzeci de Simpozioane Internaționale de Artă în: România, Ucraina, Serbia, Franța, cel mai recent fiind Simpozionul Internațional de Artă *„Eskișehir"* din Turcia (septembrie 2022). Are lucrări în colecții private în SUA, Canada, Germania, Franța, Italia, Portugalia, Elveția, România, Ucraina, Moldova, Polonia, China etc.

Galina Vieru practică mai mult pictura de șevalet, tehnica preferată la moment fiind pictura în ulei. Publică frecvent picturi, grafică și versuri în publicații naționale și internaționale. A editat un volum de versuri și a ilustrat mai multe cărți.

Artista deține premii și în domeniul promovării culturii și a literaturii. În decembrie 2022, obține Premiul Mare pentru „Cea mai bună grafică de carte în original", la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău.

Temele predominante în creația Galinei Vieru sunt universul uman și bijuteriile arhitecturale ale spațiului unde s-a născut. Artista scoate în evidență, prin pictură și poezie, esența culturii noastre naționale și valorile ce trebuie păstrate în timp. Iar prin seria de lucrări *„Dorul meu plecat de acasă"* și *„Vise din cealaltă Basarabie"* povestește despre drama, puterea, viața și dorul moldovenilor din diaspora care, fiind departe de casă, oriunde în lume poartă în suflet Moldova.

Cămașa de lumină

Cămașă de lumină, fața ta
Ca un portret al verii dăinuiește,
Tot culegând duminici fir cu fir
Pe albe câmpuri fine le unește.

Bucăți de viață prinsă în canva,
Ca promoroaca-n florile de toamne,
Povești despre un neam de busuioc,
Legende plămădite între palme.

Sfințite mâini brodează nemuriri,
Copaci de viață-nmuguriți și râuri,
Atâtea lacrimi, doruri și trăiri,
Poeme scrise-n nesfârșite brâuri.

De s-a născut și a trăit un om,
De a iubit și a murit odată,
Cămășile rămân a povesti
De soarta lui, pe ie incrustată.

Ca pe-o duminică te port, tu, zestrea mea,
Păstrezi în tine rugăciuni de floare,
Căldura mâinilor ce te-au brodat cu dor
Și mirosul din câmpul cu cicoare.

Cămașă de lumină, chipul tău
În casa mare stă ca o icoană
Pe care-a scris cu ață Dumnezeu
Și chinuite mâinile de mamă.

Galina Vieru